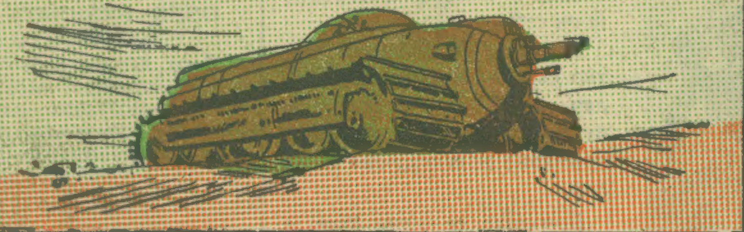
ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

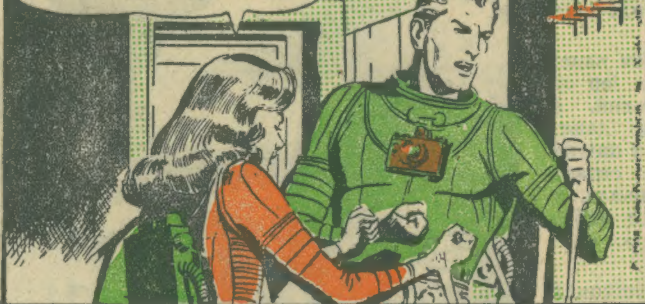
Година XXIII – Број 476

Субота, 11. фебруар 1961.

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ

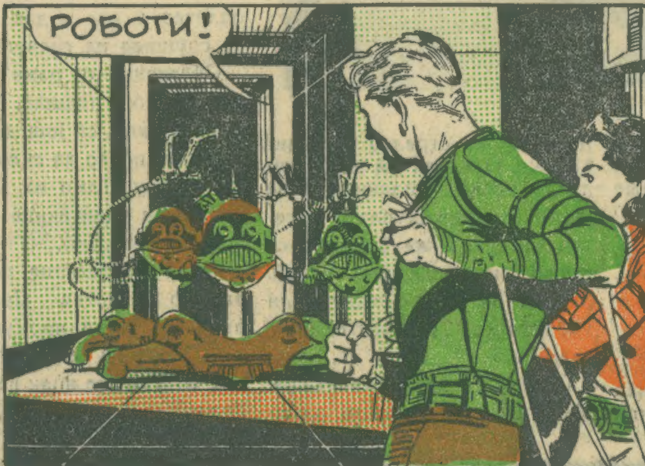

У ОВОМ БРОЈУ

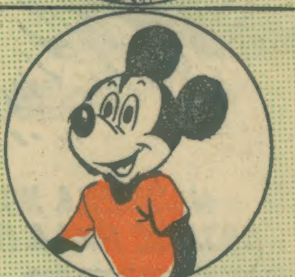

ЕКСПРЕС „ЦИКЛОН" ЛЕТИ У ВАЗДУХ – ПОПЛАВА У ЏУНГЛИ – СПАСОНОСНИ ХИТАЦ – У СЛИЦИ И РЕЧИ – РАЗНЕ ВЕСТИ И ЗАНИМЉИВОСТИ

Т.6/60

Ква-Ква! уређује Паја Патак

ОСОБИНА ВОДЕ

У школи учитељ пита Гају:

— Гајо, реци ми једну особину воде?

— Особина воде је да када се њоме оперемо постане црна! — одговорио је мирно Гаја.

ОСТАО ЈЕ КОД ЛЕКАРА

— Јуче ме је зуб страшно болео! — каже мирно Влаја. — Морао сам да идем и до зубног лекара!

— А данас? Да ли те и данас боли тај зуб! — упитала га је тетка Белка.

— Откуд ја то знам! Зуб ми је остао код лекара.

ХИТАЦ КОЈИ ЈЕ СПАСАО ЖИВОТ ЈЕДНОГ ПЛАНИНАРА

Тешка драма одиграла се пре неколико недеља у високим јапанским планинама. Два млада јапанска планинара кренула су на један од највиших врхова острва „излазећег сунца" Танигаву. Приликом пада за време силажења тешко су се повредили и остали да висе на ужету изнад понора. Први их је приметио пилот хеликоптера који је послат да их тражи али му се учинило да њихове две прилике више не дају знаке живота.

Спасилачка екипа од шест чланова кренула је у зору врлетним литицама у помоћ настрадалима. Уз глатко камење верали су се све до смираја сунца.

Везани ужадима једни за друге спасиоци су се у неколико махова нашли у вртлогу лавина али су извукли читаве главе. Тамномодро вече већ је почело да се спушта а они су још били доста удаљени од стене на којој су висила тела планинара.

Вођа групе Такамори наредио је кратак предах јер су сви већ били исцрпљени, а затим су наставили даље. Оштри удари њихових пијука о ледене планинске стране вишегласно су одзвањали, а њихови гласови су се одбијали о зидове залеђених планина.

Наједном су на пушкомет даље угледали две прилике како висе на ужету изнад бездана.

Да ли су још у животу? Налазили су се око 10 метара изнад једне пошироке снежне полице која је као какав плато штрчала изнад провалије. Ни са једне стране им се није могло прићи. На довикивања нису одговарали. Требало је, значи, да се попну на врх а затим да их спасу при силажењу. Међутим, ноћ је била на прагу и уколико су још били у животу у току ноћи су могли да се смрзну.

— Стигли смо прекасно, — промрмљао је као за себе Такамори.

Док су чланови екипе припремали бивак у шупљини једне стене мрак је све брже освајао. Седећи негде по страни Такамори је одједном дошао до закључка. Отрчао је друговима који су већ били поставили бивак и урликнуо:

— Оружје у руке.

Људи су били престрављени, а Такамори им је одмах објаснио свој план: он и још један добар стрелац нишаниће уже. Пође ли им за руком да га прекину планинари ће пасти на снежни плато десетак метара ниже до кога се могло много лакше стићи. Можда ће се повредити али уколико су у животу биће спасени.

Почела је прецизна паљба. Меци су се с праском одбијали о камене литице али ниједан није погађао уже које је одавде, са стотинак метара, личило на танак конац. Цела једна кутија муниције је утрошена али најлонско уже није дотакнуто.

Остало је још неколико метака. Такаморијеве руке су се тресле од страха. Ако промаши то ће бити први меци који су донели смрт људима зато што нису погодили циљ! Такамори је покушавао да се среди али је промашио још три пута. Остао му је још последњи метак!

— Мораш се смирити и бити прибран као на најтежем испиту у животу — говорио је он себи.

Такамори је изненада осетио како га обузима неки чудан мир. Узео је пушку у руке, наслонио је на раме, примирио се секунд-два и опалио.

Догодило се чудо. Уже је пукло. Један његов крај је одлетео у вис а два тела су се срушила на снежни плато.

Обесивши о раме пушку, која се још пушила, Такамори пажљиво, са још двојицом другова, почео да силази према платоу. Тамо их је сачекао један члан екипе који се већ био спустио.

Један од двојице планинара био је мртав. Други је отворио очи и промуцао:

— Мраз ми се увукао у кости. Стигли сте ипак на време. Хвала.

Ква-Ква! уређује Паја Патак

ОЗБИЉНА ШАЛА

Попај се згрануо кад је чуо како ујка Паја гласно прича да је Белка ружна.

— То је ипак свирепо — да јој кажеш да је ружна.

— Па, казао сам то само у шали!

— Када већ хоћеш да се нашалиш онда јој боље кажи да је лепа.

ОНДА РАЗБИЈТЕ И ОВУ

Пера Ждера седео једном у кафани и видео како је кафеџија разбио две чаше. Упитао га је зашто је то учинио.

РЕСТ(

— Из сујеверја. Из ових чаша су пили људи који немају чиме да плате оно што су попили.

— Онда одмах разбијте и ову — рекао је Пера Ждера.

Ripley's

Веровали или не!

ПЕХАР ЗА ВИНО

КОЈИ ЈЕ ВЕКОВИМА УПОТРЕБЉАВАО ЕСНАФ ОБУЋАРА У СОЛЗВЕРИЈУ. (ЕНГЛЕСКА) ИМАО ЈЕ ОБЛИК ЦИПЕЛЕ!

НАЈЛОЈАЛНИЈИ ДИПЛОМАТА У ЧИТАВОЈ ИСТОРИЈИ

СОНКОСИ

КОГА ЈЕ ПАНДА, КРАЉ ЗУЛУ ПЛЕМЕНА ОСУДИО НА СМРТ, БИО ЈЕ ПОСЛАН У ВАЖНОЈ МИСИЈИ У НАТАЛ – ПОСЛЕ ОБАВЉЕНОГ ПОСЛА ОН СЕ ВРАТИО У СВОЈЕ ПЛЕМЕ И БИО ЈЕ ПОГУБЉЕН! (1855)

НАЈВЕЋА ЖИВОТИЊА КОЈА ЈЕ ИКАД ПОСТОЈАЛА!

СТЕГОСАУРУС, ПРЕИСТОРИЈСКА ЖИВОТИЊА, БИО ЈЕ ТЕЖАК ОКО 36.288 КИЛОГРАМА ДОК МУ ЈЕ МОЗАК БИО ТЕЖАК СВЕГА 85 ГРАМА. У РЕПУ ЈЕ ИМАО ДРУГИ МОЗАК ЗА КОНТРОЛУ ПОКРЕТА МАСИВНИХ ЗАДЊИХ НОГУ

6 ЛИМУНОВА НА ЈЕДНОЈ ГРАНЧИЦИ

АФАНЕ, ЈЕДАН ПОСЕД У ИРСКОЈ СА ЗГРАДОМ И ВИШЕ ХИЉАДА АКАРА ЗЕМЉЕ ДОБИО ЈЕ ВОЛТЕР РЕЛИ ОД ЕРЛА ОД ДЕСМОНДА КАО УЗДАРЈЕ ЗА ЈЕДАН ДОРУЧАК!

ПЧЕЛА ИМА 5 ОЧИЈУ И 5.000 НОЗДРВА

Модерна »дадиља«

Британска пошта увела је још једну нову телефонску службу. Биће довољно да се окрене број и да телефон замени дадиљу. Наиме, преко телефона ће деца увече моћи да слушају бајке или успаванке.

САУНА без посетилаца

Некада су сауна (врста купатила) и Финци били нераздвојан појам. Сада, према анкети једнога листа у Хелсинкију, за сауне су дошли црни дани. Анкета спроведена у 70 јавних сауна показује да се Финци све мање интересују за њих и да посета нагло опада. Узрок томе је што се Финци све више у својим модерним становима оријентишу на домаћа купатила.

ПЛАСТИЧНЕ СОВЕ ПРОТИВ ГАЛЕБОВА

Посада океанографске станице подигнуте на мору близу Сан Дијега у Калифорнији, никако није могла да растера галебове који су се окупљали на високом чели-

чном торњу и ту стално пребивали. Галебови су бучни и нехигијенски, па према томе и непријатни суседи. Пошто су пропали многи покушаји да их се ослободе, на врх торња су постављене две сове од пластичне масе. Та проба је успела. Галебови су напустили торањ и више се нису враћали.

ЧЕТИРИ СТОТИНЕ КИЛОМЕТАРА

О верности паса написане су читаве приче. Ево једне вести. Један овчарски пас у Италији превалио је око 400 километара да би се вратио своме господару.

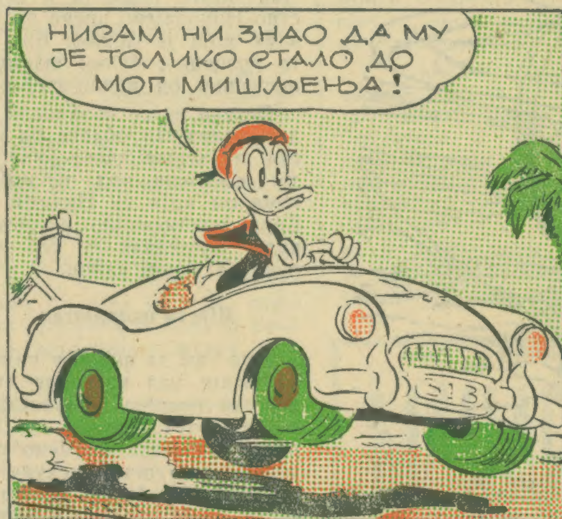
Први случај

Облик и боју вагона за подземну железницу у Хамбургу дали су уметници из школе за примењену уметност у Улму. Ово је први случај у Немачкој да сликари учествују у овом послу на немачким железницама.

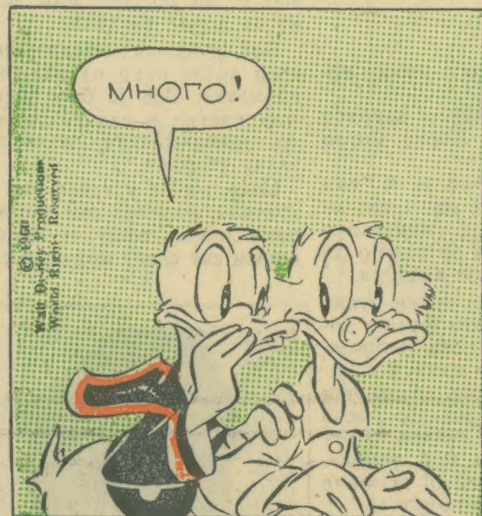

ДВА ОТРОВНА ГУШТЕРА

Два отровна гуштера, како се сматра једина у свету, јесу: џила (heloderma suspectum), велики гуштер који живи у југозападном делу Америке, назван тако по реци Џили у Аризони, и ђинђувасти гуштер који живи у западном Мексику (heloderma harridum), назван по шаренилу своје жуте и црвене крљушти.

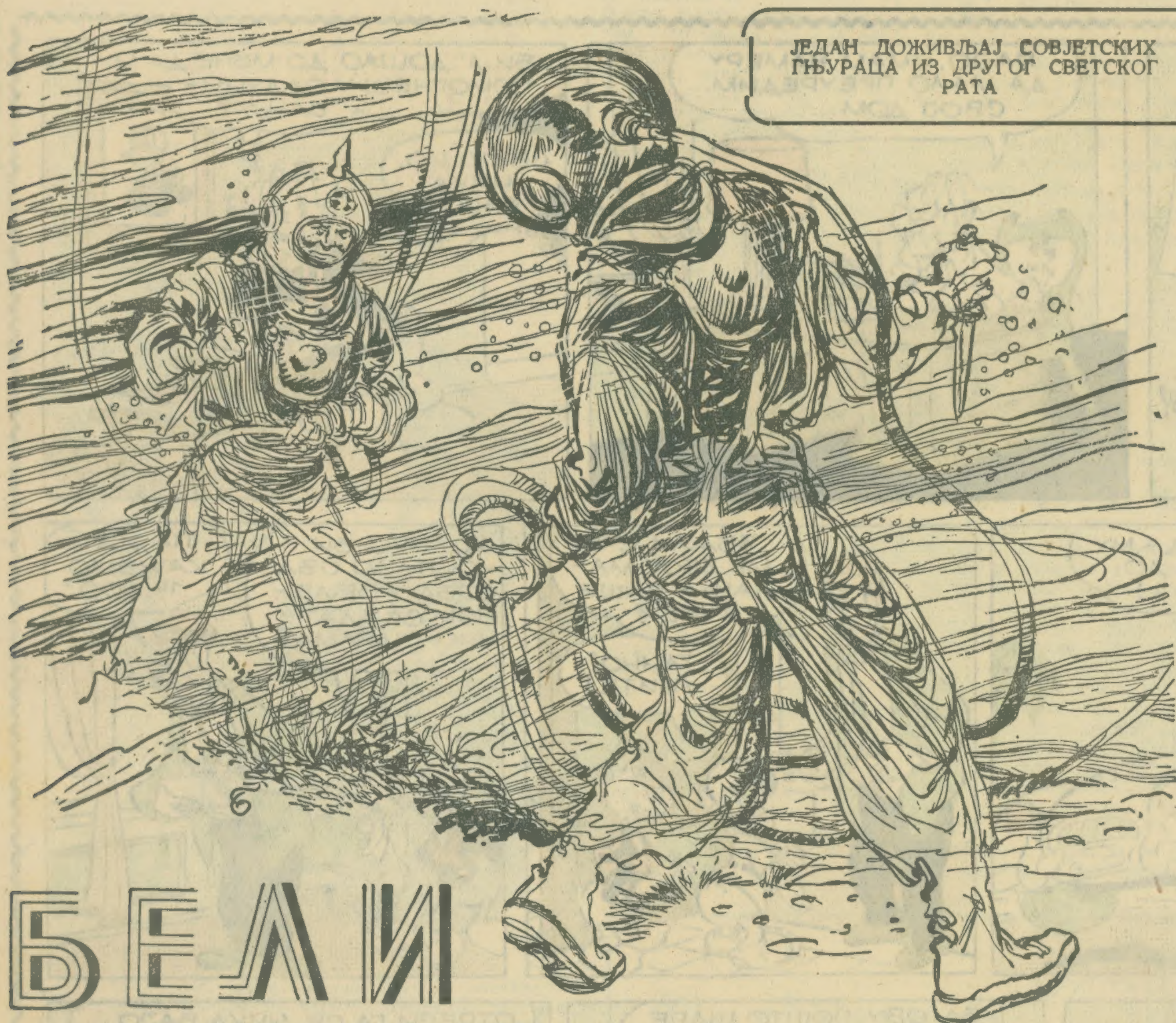
Џила и његов мексикански сродник имају веома јаке вилице. Уједају као пси и у рану убацују отровну пљувачку. По свом хемијском саставу пљувачка је слична отрову змије. Кад год ови гуштери уједу настаје парализа органа за дисање која се понекад завршава смрћу. Отров дејствује на нервни систем, затим на срце и органе за дисање.

Најомиљенија храна ових гуштерова су птичија јаја и јаја гмизаваца, а понекад и ситније животиње. Међутим, они могу месецима да не окусе ништа, јер се за то време хране масноћом из својих репова.

На сликама се види природњак Рој Пини снимљен у моменту када хвата једног џила гуштера: на првој слици је Пини вешто ухватио главу гуштера у процеп, а одмах затим био је веома несмотрен и ухватио га за реп.

Веома ратоборан џила је лако могао да се извије и у Пинијево тело убризга свој смртоносни отров. Природа се постарала да гуштер има боју због које се лако камуфлира и готово не разликује од терена.

ЈЕДАН ДОЖИВЉАЈ СОВЈЕТСКИХ ГЊУРАЦА ИЗ ДРУГОГ СВЕТСКОГ РАТА

БЕЛИ ШЛЕМ

Наши ваздушни извиђачи јавили су нам у два наврата да су приметили како се један чамац одваја од непријатељске обале и одлази до куле водне станице. Невидљив с наше стране он се приближавао бетонском зиду, остајао тамо око пола часа а затим се враћао.

Немци су се у то време повлачили и рушили за собом све што су могли и стигли. Наш командант је хтео да докучи да то Немци не покушавају да поставе дубинске мине и разруше водну станицу. Било је зато одлучено да гњурци испитају ствар и спрече минирање.

У извидницу је кренуо Никитин. За три године рата он је доказао да је одважан и умешан гњурац и то није било први пут да га шаљу да демонтира контактне или електромагнетне мине. Вративши се, он је изјавио да није видео ни једну мину, али је зато у темељу водне куле нашао силне кутије са експлозивом толитом. Једну је донео собом, али није могао све.

Гледај!

Немци су се, значи, спремали да стварно дигну станицу у ваздух. Остало им је још да повежу кутије експлозива са електричним жицама и детонаторима. А тај посао могу да обаве само гњурци.

Коштало шта коштало, треба спасти кулу, уклонити експлозив...

Задатак је био поверен нашој гњурачкој екипи. Сишли смо у реку нас петорица, с Николајем на челу. Дно реке је покривао чврст песак и само се на неким местима наилазило на жуту иловачу по којој су ноге клизиле као по маслацу. Речна струја је била јака, вода прилично провидна, тако да смо око себе могли да видимо отприлике на два и по метра.

Николај је први пришао темељу куле и из једне шупљине извадио једну кутију са експлозивом. У истом тренутку Никитин куцну својим шлемом о мој и викну толико јако да су ми уши заглунуле:

— Гледај!

Окренуо сам главу у правцу који ми је показивао руком, али нисам ништа видео. Окренувши се поново Никитину, видео сам како извлачи свој гњурачки нож; ја такође извукох свој.

Борба је била неизбежна

Из жуте магле изронише мрке сенке. Брзо су се приближавале и ја у њима препознах непријатељске гњурце. Гњурачка одела су им била тамнозеленкаста, док су наша бледозелена. Шлемови Немаца били су од црвеног бакра са шиљком, као у копља. Тај у светлом шлему носио је у рукама свитак електричне жице и прегршт детонатора увијених у непромочиво платно.

Борба је била неизбежна. У њој храброст неће бити довољна; требало је бити и окретан и умешан јер је речна струја била јака.

Спазивши нас, непријатељски гњурци су стали. Борити се под водом није исто што и борити се на суву. Човек не може да потрчи, ни да узме замах, покрети су му успорени. Ако сувише нагло замахне ножем, вода скрене ударац и непријатељ је промашен.

Николај приближи свој шлем моме и рече:

Пређи на леву страну, крени низ воду и ухвати црево за ваздух и конопац-водич оног Немца у белом шлему.

Затим је нешто рекао Никитину, Борису и малом риђокосом гњурцу који је недавно дошао у нашу екипу. Њих тројица такође су кренули низводно, само с десне стране, према месту где су се на песку вијугале цеви за ваздух немачких гњураца.

Зграбити цев кроз коју ваздух дотиче исто је што и зграбити непријатеља за грло. Пресећи му конопац који служи за сигнализирање и оријентацију значи онемогућити му да се споразумева са својим другом и помоћником који је остао на обали да пази и контролише његово кретање и да га у случају невоље извуче из воде.

Никитин је већ био зграбио једну цев и повукао је према себи. Немац је покушао да се „закачи" за један велики камен, али га је Никитин тако нагло повукао да је изгубио равнотежу и пру̂ћио се по води као жаба. Струја га је зачас донела пред ноге мојих другова. Имали су само да га подигну и учине што треба.

Нисам имао времена

Гњурац у месинганом шлему ишао је према Николају не испуштајући свитак електричне жице. Приметио сам како Николај покушава да „окрене" непријатеља и дохвати његово ваздушно црево. Немац је, са своје стране, покушавао да то исто учини с Николајем. За то време Никитин и наш мали риђан везали су обореног Немца његовим сопственим конопцем.

Остали Немци су се приближавали Николају који се повлачио према зиду да би имао осигурано залеђе. Борис му је похитао у помоћ. Раменом је ударио једног Немца и оборио га. Али се светли шлем бацио на Бориса и каменом ударио по стаклу на његовом шлему. Он је очигледно, био искусан гњурац који је знао како да се бори под водом. Стакло на Борисовом шлему звездасто је прсло и ваздух је почео да излази кроз рупу на средини „звезде". Борисово одело је спласнуло, наборало се, као да наш друг нагло мршави.

—Сагни главу! — заурлао сам као да је Борис могао чути.

Међутим, Борис је и сам знао шта треба да чини: оборио је главу, притиснуо шаком стакло и затражио да му се шаље више ваздуха.

Али, ја више нисам имао времена да гледам шта се догађа. Приметио сам непријатељска црева за ваздух и конопце. Најпре два, затим још једно. Једино ми је бели шлем измицао: лукави гњурац био је ван мог домака. Брзо сам пресекао конопце и телефонске линије које су везивале непријатеља с њиховом базом. Што се тиче ваздушних црева, њих сам чврсто везао комадом паламара који ми је висио о појасу. Био ми је још само потребан један велики камен да их њиме притиснем на дно. Али, око мене је свуда био песак, чак ни већи облутак нисам могао да нађем. Већ сам се спремао да почнем црева да „тестеришем" ножем, кад ми је са обале преко телефона стигло наређење.

— Непријатељски чамац иза зида. Иди до зида и изиђи на површину. Јасно?

— Јасно — одговорио сам.

— Потопи чамац.

— Потопити чамац. Разумео сам.

Стрпавши три црева у руке Никитину, који ми је био пришао, похитао сам према кули. Кад сам стигао до ње, накупио сам довољно ваздуха у опреми тако да сам се сав „надуо" и одбио се према површини. Због брзине којом сам се пео у ушима ми је страховито бубњало.

Жута вода постала је сребрнаста и моја глава је таквом силином ударала о нешто да ми замало шлем није слетео. Забацивши главу уназад, видео сам како ми изнад самог стакла на шлему промиче кобилица неког чамца.

Као рибе на удици

Изронио сам покрај самог чамца. У њему су била два Немца с митраљетама у рукама и неколико кутија експлозива. Закачио сам се рукама за чамац и истовремено из гњурачког костима испустио сав ваздух поставши на тај начин тежак као олово. Једним наглим трзајем преврнуо сам чамац и не испуштајући га из руку спустио сам се на дно. У својој гњурачкој опреми био сам тежак око 180 килограма — довољно да са собом повучем и чамац. Међутим, изнад самог дна испустио сам га из руку; два тела сручише се на мене а чамац полете натраг на површину. Кутије са експлозивом дохватила је и понела речна струја. Један од Немаца из чамца, надувених образа и исколачених очију, одбио се ногом о дно и машући рукама као перајима покушао је да исплива на површину. Сачекао сам један или два секунда да прикупим ваздух и полетео сам за њим. Стигао сам га готово на површини и зграбио за ногу. Ђонови су му били потковани крупним клинцима и он је покушавао да ме удари другом ногом, али сам му ја и њу „заробио". Поново испустивши ваздух тонуо сам заједно с њим и спустио се право на леђа једног непријатељског гњурца. Сручио се под мојом тежином и испустио Николајево црево за ваздух које је држао. Био је то гњурац с белим шлемом, последњи од непријатеља.

Остали су се праћакали на дну полижући облаке од песка: ваздушна црева била су им згњечена под огромним каменом који су Никитин и Борис наизменично притискивали. Изгледали су као три рибе на једној удици.

Шести непријатељ

Хтео сам да пођем у помоћ Николају кад изненада стадох да посрћем. Недостајао ми је ваздух. Окренух се. Два метра иза мене, потпуно покривен ваздушним мехурићима, стајао је један гњурац у кестењастој опреми: покушавао је да пресече моје црево за довод ваздуха.

Био је то шести непријатељ кога дотле нико од нас није приметио. Већ је био пресекао платно и сад се трудио да преко колена сломи металну спиралу.

Иако ми се у глави све окретало, начинио сам два корака према њему и прикупивши сву снагу покушао сам да ножем ударим по његовом шлему, али је нож сваки пут склизнуо низ бакарну округлину. Да га ударим у груди није вредело: штитио га је метални оклоп. Замахнуо сам и ударио у бок и Немац се сручио на дно.

Дохватио сам тада своје упола пресечено црево и сам га прекинуо па притиснуо руку на отвор. Сад ми је живот зависио од тога да случајно не додирнем главом вентил за испуштање ваздуха, да до последње „капљице" сачувам ваздух који ми је преостао. Ако ми се не догоди несрећа, ваздуха ће бити још за три или четири минута.

Најпријатнији ваздух

Сагох се опрезно и једну за другом пресекох везе а мојим оловним ципелама. Ципеле само спадоше. Пустивши да ме струја носи, учинио сам то исто с теговима који су ми, држани нараменицама, висили на грудима и леђима. На површину сам испливао као надувана бешика везана преко средине. Срећом, још док сам био на дну успео сам да ужетом сигнализирам да сам у опасности тако да су ме другови, који су били скривени у жбуњу на обали, сместа извукли. Кад су ми скинули шлем уздахнуо сам дубоко један, два, три пута... Никад ми ваздух није био пријатнији. Ускоро је из воде изашао Никитин носећи кутије с толитом. „Риђа" се појавио за њим с намотуљком електричне жице и са детонаторима. Мало касније изронио је и Борис притискујући левом руком пукнуто стакло на свом шлему, док је у десној носио три сјајна бакарна немачка шлема. Николај је изронио последњи...

Звучне новчанице

У борби против фалсификатора папирних новчаница енглески стручњаци изумели су папирни новац с веома танком металном траком која приликом нарочитог проверавања одаје одређени звук. Танка метална трака какву већ имају данашње папирне новчанице у Енглеској, тако је препарирана да одаје електричне импулсе које електронски детектор претвара у звучне таласе.

ЧУДНА љубимица

Маргеј (Felis tigrina) шарена дивља мачка Јужне Америке, ретко може да се припитоми. А ипак једну маргеј мачку припитомила је америчка манекенка Мег Мерил и назвала је Монтезума. Купила ју је у џунгли за 100 долара и каже да се не каје јер је маргеј много интересантнија од домаће мачке — лепа је и одана — само је потребно нешто више стрпљења док се припитоми. Монтезума сада дозвољава да јој домаћица усише прашину из крзна апаратом и то јој, рекло би се по слици, причињава велико задовољство. Често је орна за игру, јер има свега 8 месеци и тешка је 4 килограма; тада скаче као да је у џунгли (слика горе).

КОКОШКЕ ДОБРА ДЕЦА

У планинским крајевима кинеске провинције Сечуан живи необична врста кокошке „ту-чеон-ку“, што на кинеском значи „кокошка која бљује на уста свилене пахуљице“.

За време лета, неколико пута у току дана, ова необична птица накостреши, као паун реп, своје перје и поносно се шепури, шета ситним скакутавим корацима испуштајући с времена на време храпаве крике.

Изненада, она избаци — Кинези кажу „ту“ (избљује) — из своје гуше танку мембрану дугачку тридесетак сантиметара, изванредно лепе светлоплаве боје с пламеноцрвеним мрљама по средини. У исто време на њеној глави се појављују два мала плава рога. Овај необичан призор траје око четврт часа и завршава се криком који звучи некако подругљиво.

Азијски природњаци тврде да ова кокош има још једну необичну особину, и то баш ону која се код Кинеза највише цени. Наиме, ове кокоши брину се о својим родитељима кад они, због старости или болести не могу сами себи да нађу храну. Та брига за родитеље донела је овој кокоши још једно име: хијао-ку, што значи „птица која поштује родитеље“.

ПРЕ ДРУГИХ

Пластична хирургија често се сматра проналаском данашњице, а нарочито њена примена у медицини. Међутим, она је била позната — како неки мисле — пре више хиљада година. Хирург је био Индијац Сусрута. Највише има да се захвали његовим записима што се углед индијске медицине проширио кроз антички свет.

НЕ ОДГОВАРА...

Сматра се да на Антарктику постоје драгоцене наслаге минерала. Стручњаци који су се бавили проучавањем ове области наишли су на трагове злата, бакра, олова, хрома, молибдена, антимона, цинка, калаја и других метала. Међутим ни њихов квантитет, ни квалитет засад не одговарају.

»ВРАТИТЕ НАМ НАШЕ ДУШЕ«

Енглески филмски режисер Гордон Годвин, умало што није изгубио живот заједно са члановима своје екипе због неколико метара филмске траке.

— Тешко смо се пробијали — причао је он доцније — кроз беспутне прашуме Африке. Неколицину белих људи следили су у дугој колони црни носачи натоварени филмским камерама и осталим прибором. На гранама и лијанама љуљали су се мајмуни и шаролики папагаји.

Да бисмо стигли у срце ове области морали смо да се послужимо воденим токовима Конга, Куанце и Кумене, њеним главним рекама, које теку према океану.

У џунглама око ове реке наишли смо на једва познато урођеничко племе Муомба. Поглавица и „лекари“ овог племена примили су нас веома љубазно, али кад смо почели да снимамо документарне филмове узнемирило их је зујање камере, „чаробне кутије“, како су је назвали.

Да бисмо ипак несметано наставили снимање дошли смо на несрећну идеју да им покажемо наше дело. Кад смо пустили филм урођеници су прво занемели од чуда, а кад су препознали себе на филмском платну настала је права узбуна. У бесу они почеше да вичу:

— Вратите нам наше душе!

Наши богати поклони били су намах потпуно заборављени, а врачи који су сматрали да је нашим филмом угрожен њихов свемоћни положај, још више су потпаљивали бес народа. Морали смо брзо да се повучемо у шаторе, а маса, жељна освете, чекала нас је испред њих. Положај нам је био више него критичан.

Најзад ми је пала на ум спасоносна идеја. Скупио сам неколико старих филмских трака и предао их поглавици да их јавно спали уверавајући га да ће се на тај начин душе вратити у тела својих господара. Овим малим маневром спасли смо и себе и филмове које смо однели сакривене у једној камери.

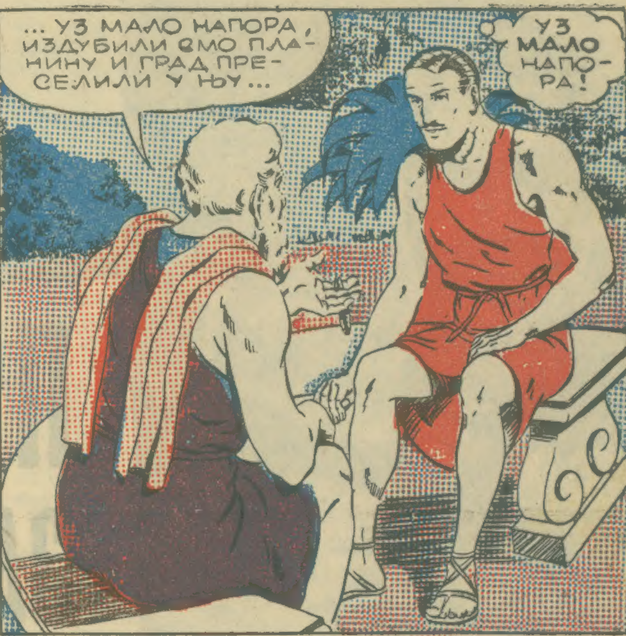

ВИШЕ НЕГО АВИОН?

Пчеле представљају аеродинамична чуда — кажу неки стручњаци. Авиони могу да понесу товар који је раван једној четвртини њихове тежине, а пчела терет који је готово раван њеној сопственој тежини.

МАНДРАК и СНЕЖНИ ЧОВЕК

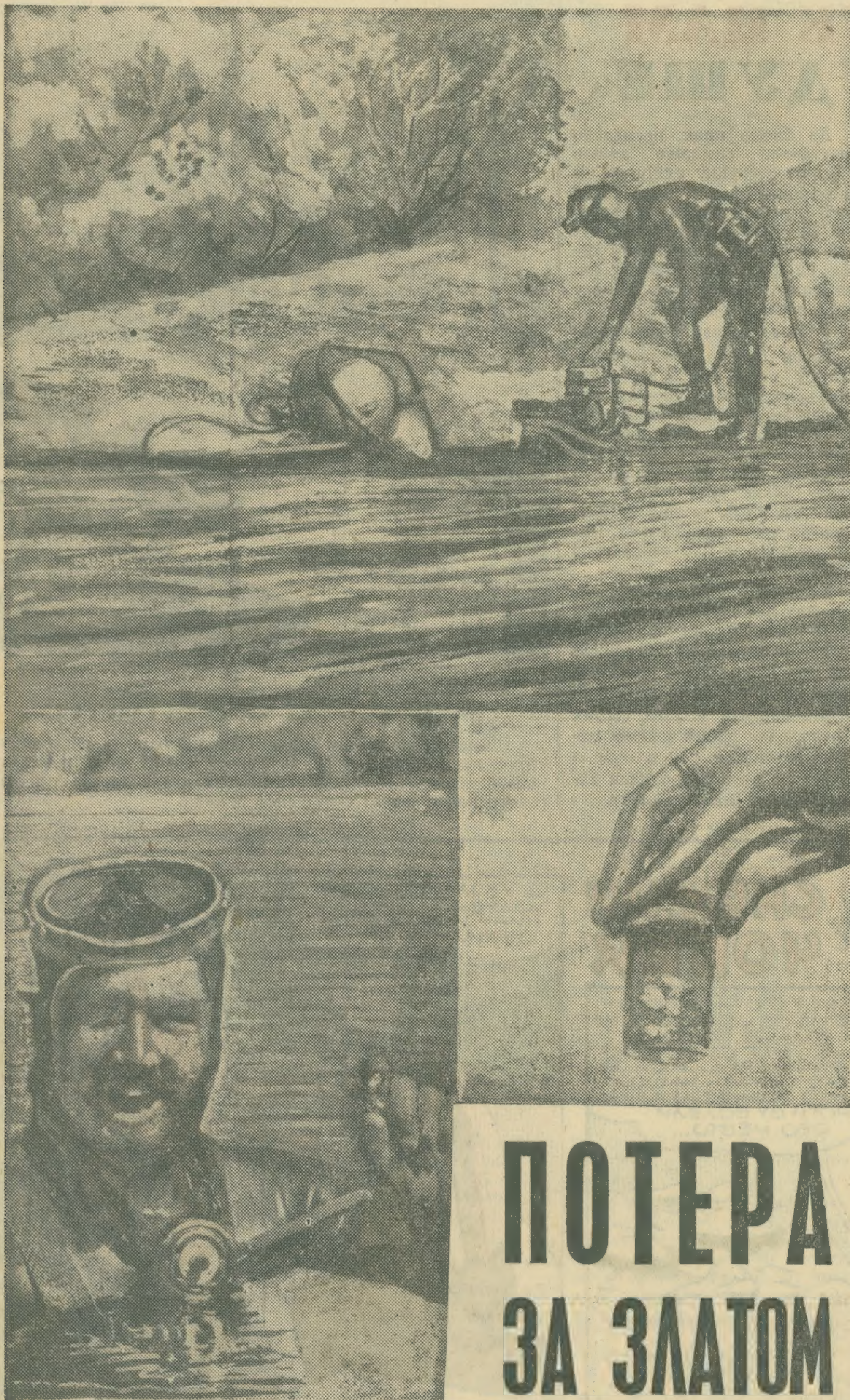

ПОТЕРА ЗА ЗЛАТОМ У НОВОМ СТИЛУ

ХИЉАДЕ ЉУДИ-ЖАБА ТРАЖЕ У КАЛИФОРНИЈСКИМ РЕКАМА ГРУМЕЊЕ ЗЛАТА. — ПРОСЕЧНА ДНЕВНА ЗАРАДА ГРУПЕ ЏИМ СПРИНГЕРА ИЗНОСИ 66 ДОЛАРА. — КАРСОН ХИЛ ЈЕ У КОРИТУ РЕКЕ ЈУБА ПРОНАШАО ГРУМЕН ЗЛАТА ОД 73 КИЛОГРАМА

Давно је прошло време велике потере за златом из 1849. године када су десетине хиљада трагача и копача злата у калифорнијским рекама Јуби, Американу и Фитеру и на побрежјима која их деле, тражили срећу. Звали су их сордафи, према киселом брашну од кога су месили сиротињски хлеб. Проводили су многе месеце прекопавајући по наносима и тражећи у песку и иловачи које су пропуштали кроз сита и одводили кроз дуге дрвене цеви, зрна и грумење злата. Наравно, они су то чинили само у плиткој води и примитивним средствима што је проузроковало губитак најмање 40 одсто златне прашине и песка који су неповратно однети речним токовима.

Неки су се обогатили а већина трагача су пропали уложивши сав свој иметак, здравље и време у посао од кога нису добили велике користи. Почистили су плићаке тихих калифорнијских река на чије је дно матица наталожила злато спрано са златоносних брда, али су у дубинама још остала велика богатства и тешко грумење које вода даље не носи, него чак таложи нова.

Да се на дну калифорнијских река налази доста злата није била никад тајна али су Американци увидели да се његова експлоатација индустријски не исплати.

Пустоловина која је изгледала сувише рискантна неком капиталисти одушевила је последњих месеци људе-жабе. Хиљаде младих људи привучени гласовима о богатствима која се стичу преко ноћи, слегли су се на обале ових река опремљени најсавременијом ронилачком опремом и справама за проналажење и испирање злата.

Неки долазе само да проведу лето и окушају срећу док су многи напустили свој позив, продали трговину од које су животарили и раскућили куће да би смогли новчана средства за куповину неопходне опреме.

Продавци оваквих опрема су преплављени поруџбинама. Све радње у овој области распродале су и последње резерве а наруџбине из фабрика касне за по шест месеци. Сваког дана се прода бар по једна скупа машина за усисавање земље и песка.

Ронилачка опрема састоји се углавном из ових делова: гуменог комбинезона јер је вода сувише хладна да би се ронило у купаћим гаћицама, маске са кисеоником и оксигенске боце. Томе треба додати: скупи усисивач песка и земље, мотор помоћу кога он функционише, плочу на којој се врши испирање и живу која служи за евентуално амалгамисање испране златне прашине. Најзад, свако од ових људи треба да сврши ронилачки курс чије похађање одузима време и новац и тражи улог за осигурање од евентуалног дављења. У свему, учесник мора да инвестира најмање хиљаду долара.

Многи су се задужили до гуше и већ се покајали што су били тако лаковерни да ће преконоћ постати милионери. Други, као Џим Спрингер са својом четворком, међу којима је и једна жена, тврде да им се напоран и ризичан посао исплати. Њима се често дешава да на дну реке за свега један сат пронађу злата за 95 долара. Када се одбију трошкови горива, хране, осталих инвестиција и амортизације остаје им чист добитак од 11 долара на сат. То су њихови редовни приходи али ту је још и нада да ће наићи на крупан грумен тежак неколико стотина грама или читав килограм па и више. Таква срећа задесила је Карсона Хила који је пре више десетина година на дну једне калифорнијске реке пронашао грумен злата од 73 килограма!

Међу савременим трагачима злата нема ни једног који би се похвалио таквим успехом. Наравно, можда неки мудро ћуте јер добро знају да би такав глас привукао у њихову златоносну област хиљаде безобзирних супарника. Па ипак, круже гласови да се с времена на време пронађу и крупнији груменови. Тако је један трагач за пет месеци зарадио 78.000 долара што је више од зараде просечног Американца у току целог живота.

2100 ВРСТА ПЕЦИВА, 200 ВРСТА ХЛЕБА...

На свету има 2.100 разних врста пецива. Више од 200 разних врста хлеба пече се свакодневно само у Немачкој, како су утврдили научници запослени у Савезном институту за прераду жита у Детмолду. Сем тога овај институт је саставио необичну збирку која има колико историјских, толико и кулинарских дражи: ту стоји у стакленим витринама поређано 3.500 комада хлебова и пецива из целог света.

Ретки примерци из старих пекара разних народа, богато украшени орнаментима, изгледају тако укусно као да су тек извађени из пећи. Човек би просто загризао у оне совуљаге и морске мачке које је Тил Ојленшпигел у доба витештва пекао у Брауншвајгу. Исто тако свеж изгледа и хлеб са ознаком Теодорика Великог. Само, изглед вара. Већина изложених предмета су само савршено тачне копије које се уопште не могу покварити. То је и нарочита вредност ове збирке: пециво је тако препарирано да може неограничено дуго да се одржи.

Када се види како свеж изгледа вестфалски црни хлеб тежак 17 килограма, или бели хлеб од 6,5 килограма специјално печен за неко крштење из давних времена, мора се запитати које је методе за конзервирање пронашао и употребио пекар Ото Гутгезел. По његовом рецепту пециво у Детмолду се конзервише помоћу мрављe киселине и формалдехида.

Ово препарирање личи на операцију за коју су потребни веома вешти прсти. Помоћу скалпела, кашике, пинцете и лопатице извади се средина хлеба, тако да остане само 3 милиметра дебела кора. Овако издубљен хлеб обложи се парафином и тако очврсне па се премаже танким слојем лака који даје пециву свеж изглед. На тај начин је препарирано 3.500 комада у збирци.

О старим нордијским обичајима прича шведски сватовски колач у облику звезде. Број куглица од теста, којима је колач украшен, означава богатство невесте.

Поред ових копија збирка садржи и неке оригинале из прастарих времена. Један хлеб из гробнице Рамзеса III стар је 3.400 година.

Много је цитирана лозинка Римљана: „Panem et circenses“(„Хлеба и игара“). Хришћани помињу „хлеб наш насушни“. У вавилонском епу Гилгамешу као и у Еди такође се говори о хлебу. У Грчкој је први причао о хлебу Хомер. Карто је у Риму 150 година пре наше ере огорчено праскао против нове врсте хлеба који је уведен у употребу.

Модерна археологија успела је да расветли прошлост хлеба. При ископавањима су нађени чак и остаци хлеба из каменог доба. Посматрањем ових остатака кроз микроскоп установљено је да је то била каша од жита, печена на топлом камењу. Прави домаћи хлеб, мешен помоћу киселог теста и квасца, стар је тек 2.000 година. У Египту је на плодним обалама Нила нарочито високо била развијена уметност печења хлеба.

Збирка из Детмолда могла би још много шта да прича, јер је требало много времена да прође док се хлеб данас нашао на столовима милиона људи. Што је некада сматрано као дар божји, данас је свакодневна потреба која се израђује. Али је хлеб и у прошлости био и остао главни део наше исхране.

РАЧУН ТЕК У ДЕВЕТОЈ ГОДИНИ

Амерички државник и проналазач Бенџамин Франклин морао је да напусти школу у једанаестој години због тога што није имао успеха у аритметици. На овај догађај из Франклиновог живота позива се доктор Џон Френк, професор Универзитета у Валпараизу, да би поткрепио своју критику уперену против школског система не само у Америци, већ и у многим другим земљама који, како он тврди, уопште не води рачуна о могућностима још неразвијеног дечјег мозга. Док је дете мало његове способности памћења и имитирања су на врхунцу, али оно није способно за дубље размишљање и апстрактно мишљење. Због тога у првим годинама основне школе децу треба учити језицима и историји — предметима код којих памћење игра најважнију улогу. Деца би брже и лакше савлађивала ове предмете у основној школи него касније у гимназији. „Ми децу учимо аритметици пре него што она за њу имају потребе и интересовања... Рачун би требало избацити из програма све док деца не напуне осам година. Алгебру и геометрију, предмете који захтевају зрело расуђивање, требало би учити тек од шеснаесте године. Међутим, куцање на писаћој машини, клавир и, као што је већ речено, језици — приступачни су и схватљивији малим основцима.

Лаос не станује овде...

„Можете ли ми рећи где је Лаос?“ — питао је ових дана телефоном уредник једног листа у Албанију двадесетак насумце изабраних становника овог америчког града, јер је желео да утврди у којој мери читаоци прате написе о кризи у Лаосу. Једна читатељка, коју је такође питао, одговорила му је љубазно: „Не знам где је. У нашој кући не станује никакав господин Лаос. Запитајте преко пута“.

После искуства

Приликом борбе између боксера Давијеа и Бринеа у Паризу, нокаутиран је случајно и судија на рингу. „Дотакла“ га је Давијеова рука, али он на ово није ни трепнуо.

По истеку борбе прогласио је Бринеа за победника на бодове и то образложио на овај начин:

— Лично сам осетио колико је снажан Давијеов ударац, и није ми се допао. Зато сам Бринеу досудио победу.

Појас глади код Бушмана

Бушмани, који живе у срцу Африке, имају у својој иначе више него скромној гардероби и један три метра дуг ремен од коже који називају „појас глади“. Глад је чест гост међу Бушманима јер они, лутајући без престанка џунглом, не спремају залихе хране већ буквално живе од данас до сутра. Догађа се, међутим, да по неколико дана ловци не улове ништа и да њихове породице за то време гладују. Кад се такво присилно гладовање продужи, Бушмани тада стављају на себе „појас глади“. Тај кожни ремен дугачак три метра они чврсто притегну око себе да би бар споља, притиском, умирили празан желудац који се буни. Појас се носи све док ловци не набаве храну за себе и своје племе.

ЧЕТРДЕСЕТ ГОДИНА ОД ПРВОГ РАДИО-КОНЦЕРТА

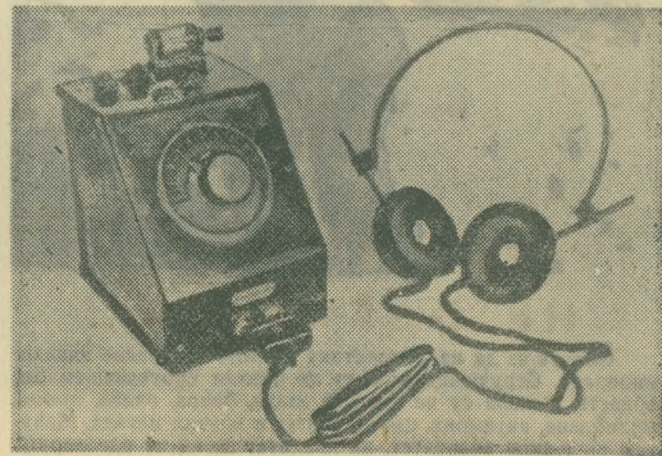
Ових дана радио је славио један значајан јубилеј: пре 40 година први пут у историји преко радија је преношен један инструментални концерт. Емитовала га је радио-телеграфска станица у Кенингвустерхаузену у Немачкој и ова емисија представљала је значајан корак у развоју радија уопште.

За последњих сто година човечанство је „добило на дар“ читав низ техничких проналазака који су толико дубоко продрли у свакодневни живот да чине његов саставни део. Тај један век био је довољан да се остваре прадавни снови које су људи исказивали кроз народне песме и приче: снови о чизмама од седам миља, о крилатом човеку. Човечанство је чак добило и оно о чему пре века технике није ни сањало, јер за те изуме није имало чак ни сличног узора у природи. У те проналаске спада и радио, данас сталан становник чак и најмањих насеља.

Неколико дана пре краја 1920. године седели су радиотелефонисти у једној станици у Сарајеву и запрепашћени слушали звуке који су се чули из њихових слушалица. Оно што је из слушалица очекивало није било уобичајено ритмичко „цврчање“ телефонске вести, шкрипање гласа преко телефона нити покушај да се путем радиотелеграфа пренесе гребање игле на грамофонској плочи, већ инструментални концерт (violina, хармонијум и хор), прави поклон из етра који им је слала радио-телеграфска станица из Кенингвустерхаузена, града удаљеног од Сарајева 1500 километара.

Концерт су такође слушали службеници радио-телеграфске станице у Кенигсбергу, неки Енглез у Криглстон-Вејкфилду и многи други радиотелеграфисти у Европи. Сутрадан, већ у многим немачким и страним листовима објављен је извештај о овом успешном, првом радиопреносу концерта чији је иницијатор био један од пионира радија, виши поштански чиновник Шварцкопф који и данас живи у Дармштату.

Слушаоци првог радио-концерта били су углавном радиотелеграфисти и техничари. Друге публике није уосталом ни могло бити јер у то време не само што нису постојали радио-апарати какве ми данас знамо, већ су и детектори са слушалицама били реткост.

ЕКСПРЕС „ЦИКЛОН“ лети у ваздух

Био је то експресни међународни воз који су Немци назвали „циклон“. Превозио је за време прошлог рата претежно немачке официре из Француске у Грчку и обратно. Ред вожње „циклона“ кроз Југославију, на најопаснијем делу пута од Париза до Атине, био је познат само најповерљивијим службеницима на железници и онима који су се бринули о обезбеђењу пруге. Партизанским обавештајцима је ипак пошло за руком да открију тајну.

Једног дана у августу 1942. у Брезовичку шуму код Сиска, где је била јавка чувеног диверзанта Ивана Хариша, стигло је обавештење да ће петнаестог увече из Загреба наићи експресни воз са немачким официрима и војницима.

Харишева група се још није била честито одморила од тек завршене диверзије у којој су дигли у ваздух немачки оклопни воз познат под именом „Лавова глава“, али ни ову прилику Хариш и његови другови нису хтели да пропусте.

Узели су из склоништа авионску бомбу са које је био скинут упаљач, привезали је на једну мотку и у предвечерје су њих тројица, Хариш, Бора и Јосип, кренули ка прузи Београд — Загреб. Пут их је водио поред Војног крижа, одакле је допирала вика пијаних усташа. То је био добар знак. И поред упозорења да осигурају пругу распојасани усташе нису очекивали изненађење.

Диверзантима је био познат распоред непријатељских стражара и неопажено су се провукли између њих. На пругу су избили километар и по од Крижа према Загребу. Мало даље, на неких 500 метара, била је јака стража на мосту преко речице Чесме. Стражари су поред личног наоружања имали и неколико митраљеза. Групице усташа шетале су пругом ка Крижу и враћале се назад. На срећу диверзаната крај пруге је расла живица. Ушли су у шибље и притајено чекали: усташе су пролазили поред диверзаната, и на врзину се нису ни осврнули. Ко би могао и помислити да су, на тако прометном месту, на пушкомет од стражаре партизански диверзанти?

Што је ноћ више одмицала пролазника је било све мање. Онда се све умирило. Хариш је пузећи пришао прузи и почео да копа испод шине лежиште за бомбу. Копање је тешко и споро напредовало јер је земља била тврда, а он није смео да устане и да се слободно размахне. У тихој ноћи ударци би се могли далеко чути.

Још није био ни на пола посла а негде у даљини, од Загреба указала се слабачка светлост. У почетку нису поверовали да би то био воз који очекују. Али светлост је непрестано расла у њиховим очима и варке није могло бити: она се све више приближавала. Значи, то је ипак воз.

Радили су што су брже могли. Бомба је најзад била положена испод шина. У лежишту, са стране где је био упаљач, постављена је електрична каписла која је преко прекидача спојена са ручном батеријском лампом. Остало је само да се жице електричног апарата пребаце преко шина.

Воз је био још далеко. Ако то учине одмах може неко да наиђе пругом пре воза. Сав труд би онда пропао. Хариш је упутио своје другове према Мословини у село Вртлинску, код њиховог пријатеља Шимета, а сам је остао лежећи крај бомбе. Чекао је да воз приђе ближе. Кад је дошао на око две стотине метара, Хариш је пребацио жицу преко шине и истог трена полетео ка врзини. Циљ му је био да легне крај било каквог жбуна и чврсто се ухвати за шибље да га експлозија не би подигла и затим треснула о земљу.

Само што се бацио на земљу и прстима почео да тражи стабљике блеснула је јака светлост. Дахтање локомотиве и клопарање точкова се изгубило у експлозији. Светлост се у једном трену угасила. Помрчина је постала још непровиднија. Тама је обавила све, а ломљава вагона пригушила је вику и кукњаву преживелих.

Са страже на мосту је заклокотао митраљез. Тукао је баш тамо где је Хариш намеравао да иде. Из Војног крижа и са моста су почели да шарају млазеви рефлектора. Осветљавали су околину, али се ништа није могло приметити. Харишеви другови су већ били далеко одмакли, а он је и даље лежао крај срушеног воза.

Из гвоздених и испретураних вагона извлачили су се преживели. Неки су батеријским лампама осветљавали крш и повремено пуцали из пиштоља у таму око себе разбијајући страх од напада партизана.

Сваки тренутак је био ризичан. Није се смело оклевати. А Хариш је још лежао Тек када је пребројао претурене вагоне — било их је 18 — и када се уверио да труд није био узалудан, кренуо је преко оранице најкраћим путем за Вртлинску где су га чекали другови. Они су тамо са Шиметом имали да пронађу скровито место за преданак, јер се после овакве акције, у којој је, како се касније сазнало убијено 370 немачких официра и војника а њих 400 рањено, могла очекивати већа потера.

Упоредо са радовима на рашчишћавању пруге, када су и „швајс апаратима“ бушени зидови вагона да би се кроз отворе извукли рањени и мртви, претраживана је цела околина, али Харишевој групи није се ушло у траг. Она је наставила своје диверзантске акције. До краја рата, само је лично Хариш уништио 153 окупаторска воза и 27 мостова.

НЕОБИЧАН ПОШТАР

Путујући ка селу Озерки стигосмо једна кола у којима не беше кочијаша. Искочисмо из наших кола и стадосмо пред коња да бисмо га зауставили. Коњ послушно стаде. Када смо прегледали унутрашњост кола у њима нађосмо: џак са новинама и поштом.

— Чудно — рече мој пријатељ. — Поштанска кола без поштара!

Док смо разговарали коњ је стајао. Али, чим је видео да одлазимо он настави пут.

— Да пођемо полако за њим и видимо где је кренуо — предложи пријатељ. — До Озерка има још свега два километра.

Коњ се полако гегао пред нама.

Када смо ушли у село он скрену с пута и стаде пред једну ограду, а ми се заустависмо иза њега. Из куће изиђе један старчић, завеза коња и поче да извлачи џак из кола. Приметивши нас, он запита:

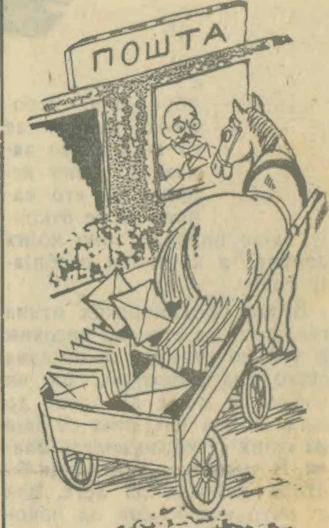
— Да нисте изненађени?

— Још више! Просто се дивимо. Само, где је поштар?

— Па, ово је наша поштарка, Мајра Иванова, или још једноставније: „Машка“.

Стари потапша коња по врату, а ми се насмејасмо.

— Знате, данас мало ко хоће да иде у поштаре — настави старчић. — Можда имају и право. Нико неће да губи време и иде три километра тамо, три овамо. Машка је као створена за то. Једини јој је недостатак што је неписмена. Тако, кад дођу важније пошиљке или новчане упутнице треба ја сам да их разносим. Шта ћете, мора нешто и да се ради.

Прва шибица

Прву шибицу, како неки мисле, која се палила трењем измислио је Енглез Џон Вокер, апотекар, 1827. године. Аустријанац Сигл добио је 1832. године патент за производњу фосфорних шибица, а неколико година касније у енглеском граду Стоктону почела је да ради прва фабрика таквих шибица. Шибице какве данас имамо почела је прва да производи фабрика у Шведској. Страница на кутији премазана је смешом истих материја као глава шибице, с том разликом што садржи нешто црвеног фосфора који није тако отрован нити је тако лако запаљив. Фосфор сам по себи није опасан, али када се помеша са калијум хлоратом експлодира.

ЦЕЛОГ ВЕКА ПЕДАГОГ

Аустријски пијаниста Карл Черни (1791—1857) био је као дечачић од 9 година (1800—1803) Бетовенов ученик. По његовом сећању на великог композитора реконструисани су многи моменти из Бетовеновог живота у биографији коју је написао А. В. Тијер.

Као веома млад, готово још дете, Черни је и сам постао учитељ клавира и већ са 15 година постигао у Бечу завидан углед тим својим радом. Поред осталих његов ученик је био и Франц Лист.

Годинама је он остао педагог и своје богато искуство искористио да напише многе „школе за клавир“ специјално за усавршавање клавирске технике због чега се оне и данас употребљавају у свим музичким школама света.

НИШТА БЕЗ СУНЦА

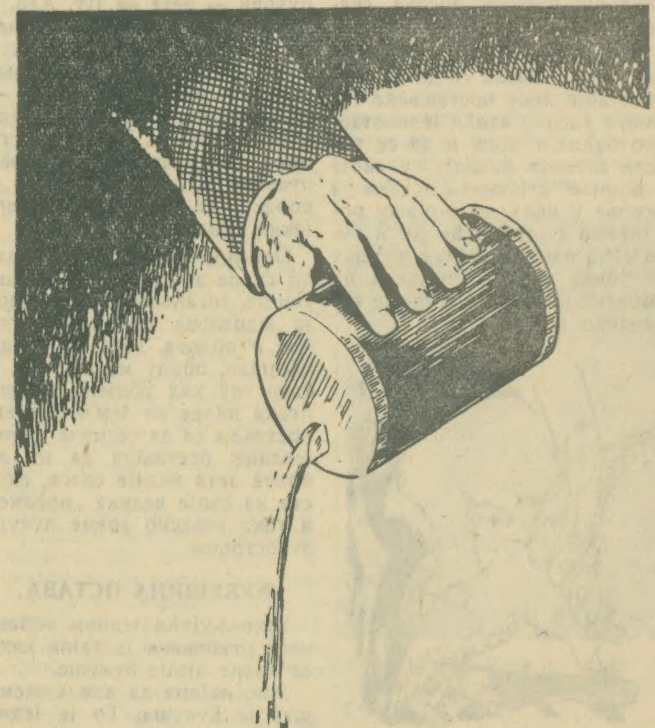
У ногим областима сунчане Туркменије воде за пиће нема довољно тако да је морају доносити чак и авионима.

Научни сарадници физичко-техничког института Академије наука Туркменске ССР покушали су, и изгледа успели, да реше проблем добијања пијаће воде. Апарат који су они конструисали претвараће слану морску воду у пијаћу помоћу — сунчевих зракова.

Апарат је веома једноставан. То је у ствари сандук чија је горња површина застакљена, а дно и стране покривени изолационим матери јалом. У резервоар који се налази на дну сандука сипа се слана вода. Под дејством сунчевих зракова вода испарава, со се таложи, а водена пара у додиру са стаклом претвара се у капљице пијаће воде која се олучићима слива у нарочиту посуду. Нови уређаји за пречишћавање морске воде биће постављени дуж читаве обале Каспијског мора.

60.000 ЛИЦА СВАКЕ ГОДИНЕ

Према подацима директора за саобраћај европске економски комисије Уједињених нација на друмовима Европе у сабраћајним несрећама сваке године изгуби живот преко 60.000 лица. Око 45% смртних случајева отпада на бициклисте, док 25% на пешаке. Половина настрадалих пешака су лица старија од 60 година. Запрепашћујућа је чињеница да је број несрећних случајева по једном километру вожње далеко већи него у САД. Једна трећина свих несрећних случајева је последица претеране употребе алкохолних пића.

За „све“...

Неки стручњаци кажу да једна особа просечно поједе око шест килограма соли годишње. Човечанство потроши у току године од 15 до 20 милиона тона. Око половине годишње светске производње соли потроши се за људску и сточну исхрану. Остатак производње одлази у индустријске сврхе.

Соли су велика група хемијских једињења и настају на више начина. Со служи за: храну, лекове, отрове, ђубрива, средства за заштиту биља и конзервисање хране, бојење, прање, чишћење , а у индустрији као важна сировина или помоћно средство за прерађивање у разним индустријским гранама.

ТАЈНЕ ИЗ ПТИЧЈЕГ ЦАРСТВА

Добре очи, стрпљење, смисао да се нека ствар залази и тачно исприча — ето начина да се открију тајне природе око којих понекад и научници разбијају главу.

Велик број морских птица гнезди се на стенама високим и толико стрмим да ниједна сувоземна животиња, па ни човек, не може да доспе до њих. У тим гнездима су јаја из којих се убрзо излегу млади. Потребне су недеље да би птићи научили да лете, али су зато готово сви од првог дана добри пливачи. Само, да би се стигло до воде треба сићи с висине од 200 или 300 метара, а често и више. Један француски природњак видео је у Норвешкој једну птичију колонију чија су се гнезда налазила 800 метара изнад мора. Како онда птићи стигну до воде кад још немају крила, кад су им ноге слабачке, а немају ни руку да би се њима придржавали за стене док силазе? Још загонетнији проблем: како се враћају у своја висока гнезда?

Ово питање дуго је мучило научнике. Знало се да из гнезда која нису постављена сувише високо птићи једноставно бућну у воду и да се после купања враћају у своје „домове" стрпљиво пузећи уз стење у чему им помажу родитељи подупирући их и гурајући напред. Али, у питању су била гнезда удаљена од морске површине највише неколико метара.

Тајну је одгонетнуо један дечак, син скандинавског рибара. Тражећи једном птичја јаја, приметио је како се пар северних ронаца — птица из групе пингвина које се од својих незграпних сродника разликују по томе што су добри летачи — у лету приближио гнезду у коме су били птићи и како ови скачу на леђа својим родитељима. Читава птичја породица одлетела је тако на купање да би се на исти начин вратила у гнездо. Тако је, захваљујући случају, откривена још једна тајна из птичијег царства.

ВАЗДУШНИ АУТОСТОП

Ноћ се спустила и у сеоској тишини чују се понекад чудни крици, продорни као звук трубе. У крајевима где

је ова појава честа људи знају да то велике птице селице — ждралови, дивље гуске, лабудови — лете на југ. Али, с тим продорним крицима меша се често плашљив цвркут који добро ухо препознаје као гласове малих птица — конопљарки, црвендаћа, грмуша и других. Човек просто мора да се запита како ове птичице успевају да лете „у корак" са великим птицама јаких крила?

Одговор на ово питање дали су не зоолози, већ ловци. Наиме, догађало се да из перја ждралова или чапљи, па чак и орлова, које су ловци оборили, прхну масе птица у тренутку кад убијена велика птица падне на земљу. Претпоставља се да се мале птице -селице, осетивши да их за време лета издаје снага, спусте на своје велике „рођаке" и тако извесно време путују аутостопом.

ЋУКУШИНА ОСТАВА

Захваљујући једном чобанчету откривена је тајна како се хране птице ћукуше.

Али, најпре да вам кажемо шта је ћукуша. То је једна врста сове средње величине коју су многи отпуживали и прогонили због тога што лови друге, корисне птице. Шумари се жале да им ћукуше краду и односе младе фазане. Али, мада су многи одгајивачи фазана тврдили како су својим очима видели како ћукуша односи фазанчиће начин њене исхране дуго је за научнике био нека врста тајне Наиме, као и сви њени сродници-сове, и ћукуша има обичај да пред своје склониште избацује „клупчад" која се састоје од несварљивих делова њеног плена. Међутим, стручњаци су испитали хиљаде таквих клупчића али у њима никад нису нашли перје и птичје кости. Они су испитивали и утробу ћукуше али нису открили ни трага од других птица. Шта ова грабљивица ради с младим фазанима? — питали су се.

Кључ за ову тајну нашао је, као што смо казали, један мали чобанин. У близини његове колибе налазила се дупља у којој су живеле ћукуше. У својој усамљености, чобанче је посматрало и проучавало своје „сусетке". Оно је запазило, што су у осталом и зоолози знали, да се ћукуше хране само црвима, пољским мишевима и бубама -котрљанима... Док једног дана није видело како се једна ћукуша враћа из лова носећи у кљуну једно мртво птиче.

Али, чобанче се није задовољило овим доказом о „разбојништву" своје сусетке. Пажљиво је пратило сваки њен покрет и видело како ћукуша оставља свој плен у једну дупљу крај свог „дома" и не дира га дан-два, три.

Било је то средином лета. Ускоро је тело мртве птице било покривено црвима, мушицама и разним другим инсектима. Тада се појавила и ћукуша да би своју „оставу" нашла препуну хране коју она воли. Птица је била само мамац.

ВОЈНИК КОЈИ НИЈЕ ХТЕО ДА УМРЕ

У току првог светског рата лечио сам једног војника у Француској коме готово није било спаса — причао је један војни хирург. — Метак му је био прошао испод десне кључне кости, пробио десно плуће, дијафрагму, жучну кесицу и јетру. Неко ће можда помислити да није био при свести. Напротив. За све време прегледа и припрема за операцију, он је понављао:

— Све ће бити у реду, докторе, не брините ништа.

Опили смо га, отворили стомак и учинили све што смо могли. Било је право чудо како је све то издржао. А после, чим се пробудио показао је чудну виталност

То је био човек који није желео да умре и његова енергија утицала је и на другове. Иако је подносио разне компликације: несвестицу, високу температуру, лупање срца. Преко болничарке је разговарао са осталим болесницима.

— Кажите свима да се засад налазим у безнадежном стању, али да ћу се ипак вратити на фронт.

Онима који мисле да ће остати стално одузети кажите да је рат тек почео и да морају што пре да оздраве.

Једном официру коме је шрапнел разнео целу десну страну поручио је:

— Догод се ваше срце налази на свом месту не треба да се бринете.

На дан мог поласка дошао сам да се с њим опростим.

— Докторе, молим вас за адресу. Желим да вам се јавим чим стигнем на фронт. Човек не може цео живот да проведе у кревету и да се мази. Не брините за мене!

Овај несвакидашњи оптимизам једног војника утицао је не само на рањенике него и на лекаре и болничаре. Од 12 тешко рањених само су четворица умрла, а други су се извукли.

То ме је научило да обесхрабрен болесник може лако да пропадне. Сама медицина, без воље и наде болесника, није довољна.

Међу успоменама које сам сачувао из првог светског рата налази се и писмо тог војника који ми се јавио из јединице. Писмо није било дугачко: „Докторе, врло добро се сада осећам, и у својој јединици сам. Хвала на свему, ваш..."

WALT DISNEY'S Полијана

Цене немих филмова скачу

Годинама заборављени неми филмови су лежали у холивудским магацинима. Тек када је један руководилац телевизије дошао на идеју да их преко екрана оживи они су опет постали интересантни. Као први филм приказан је „Шеиков син“ и постигао велики успех. Данас се неми филмови много траже и цена им се стално повећава.

Нови доказ...

Према извештају професора антрополога Клиленда из Аделаиде у Аустралији, урођеници су жвакали дуван сто лећима пре него што га је сер Волтер Рели донео у Европу.

— Урођеници у том делу Аустралије — каже професор у извештају објављеном после повратка из области Масгреив и других делова државе Јужне Аустралије — жваћу и сада комадиће дувана који расте у пустињи, као што су чинили и њихови преци. Исто тако они носе листиће дувана заденуте иза ушију и када се сретну са неким скидају те комадиће дувана и веома учтиво их нуде, исто као што бели људи нуде једни другог цигаретама.

Једрилица се надува

У Северној Ирској је направљена једрилица-сплав која се може спаковати и носити на крову аутомобила.

На обали се делови надувају и саставе тако да се добије око 3 метра дугачак сплав на који могу да седну три особе. Читава ова облога направљена је од врло јаког најлона који је готово неподерив. Корито једрилице се састоји од четири дела.

Радио у наочарима

Нови апарат за глуве је у ствари минијатурна радиостаница. Предајник се налази у луковима наочара где се звучни таласи претварају у електричну енергију коју преносе до пријемника. Ту се енергија повећава и претвара поново у звучне таласе. сада појачане, које прима

уво. У апарату се налази 6 транзистора и две минијатурне енергијске ћелије.

Да не оставе траг...

Ваздухопловни инжењери у Америци су пронашли начин да се не ствара бели траг иза млазних авиона који лете на великој висини. Успели су да смање величину водених честица које се стварају као последица сагоревања, и сада се оне, као најфинија прашина додају излазном млазу.

ПОПЛАВА У ЏУНГЛИ

Био је ред на Боба Кавејана. Он се диже, узе пушку и изађе из шатора док странац који је дотле чувао стражу, леже да спава.

На небу се појавило иза облака тек неколико звезда. Киша која је без престанка падала већ осам дана, узнемиравала је Боба Кавејана јер је терен где је требало да поведе своје клијенте у лов био поплављен.

Као водич у Друштву афричких ловаца он је у овој мочварној области морао да обезбеди шесторици ловаца носороге. Професионални ловац, вођа и трагач, он ће учинити све да се на њих наиђе. Али, све није зависило од њега. Требало је рачунати са природом која у екваторијалној зони није најблажа. Од сталне топлоте и непрекидних киша џунгла је постајала све гушћа уколико се приближавало области са носорозима.

Џунгла је и вечерас као и обично уз хиљаду шумова улазила у ноћни живот. Ловац учини неколико корака ка реци која се, невидљива, чула. Киша је опет почела да пада и то све јаче.

Боб је већ раније био припремио заклон од лишћа и платна за онога који бди. Али, постајао је неспокојан не због себе већ због својих клијената који беху дошли са разних страна. Да ли ће имати снаге да издрже. Он је морао да пази на њих и да их врати живе и здраве јер је тако писало у уговору. А и због свог личног угледа он је имао о свему да води рачуна. Већ од своје четрнаесте године он је крстарио по џунгли, саванама, мочварама.

Између њега и животиња водила се увек равноправна борба — средствима којима су располагали: дивље животиње својим њухом, инстинктом, брзином, снагом, а он својом пушком и интелигенцијом. Због тога су људи и тражили увек њега — великог риђег младића са испитивачким и живим очима, лаганих и одмерених покрета, али и брзих кад затреба.

Можда су га животиње волеле, јер он не само да није био насртљив већ је знао и да их заштити кад су биле слабе или усамљене. Он није убица или истребљивач. Штитио је оне врсте којима је претило изумирање, на пример окапе. Понекад је морао да употреби свој ауторитет а понекад и песнице да би спречио оне упорне ловце да не устреле ниједну „малу жирафу“, елегантну и гипку са белим пругама по тамној длаци на хрптењачи и ногама.

Његова два часа бдења била су истекла и он се упути ка шатору да пробуди следећег стражара. Још на почетку лова он их је обавестио о томе да су сви једнаки и да сваки треба и да стражари кад на њега дође ред.

Приђе једном који му је изгледао доста снажан и јак. Требало је бити на опрези. Нису били далеко од реке, и како је она услед непрестаних киша надолазила могла је да за неколико часова поплави читаве хектаре шуме.

— Ако се киша појача немојте оклевати да ме пробудите — рече му Боб.

— Не бојте се, ја умем да оценим ситуацију. Сетићу се вас ако затреба.

Понашање овог човека Боба је нервирало. Без речи се повуче и леже у џак за спавање.

Изненада се пробудио. Нешто је „осећао“. Сви су спавали, али он разумеде о чему се ради чим погледа кроз отвор од шатора. Вода није отицала већ надолазила у таласима стигавши на неколико метара од њих. Река се била излила и претила да их заједно са џаковима за спавање однесе.

Где је био „велики момак“ — чувар? Зашто га није обавестио? Боб пробуди осталу паторицу и пође у потрагу за шестим. Није имао потребе да иде далеко... стражар који је имао да штити сан других, спавао је под заклоном од лишћа, док је вода преплавила честар и неумољиво расла.

— Савијте шатор — наредио је Боб — и покупите материјале у џакове. Заштитите пушке од воде и сачекајте ме повлачећи се само уколико вода надолази. Ја идем да видим где је обала попустила, јер ћемо можда преко јужне стране изаћи на територију за лов.

Боб још једном погледа у лице „великог момка“, али је овај остао без речи док други пожуришe да изврше наређење. Са својом пушком о рамену Боб се упути у џунглу.

Настала је трка између њих и воде. Ко ће пре стићи? Таман кад би помислили да су већ успели, вода их је предухитрила, јер су се налазили у области са неравним подножјем, па су морали да се враћају.

Ишли су по води и блату из кога су једва извлачили ноге, а киша никако није престајала. Боб им је вративши се са извиђања објаснио да нема никаквих могућности за прелазак на територију предвиђену за лов јер је цео терен па и мочварне области у којима су се налазили носорози поплављен водом. Једини спас је био да се попну до узвишенијег предела пре него што га опколи вода.

Сви су помагали да се раскрчи и утре пут. Сви, изузев „великог момка“ који као да се смањивао и без престанка, загледао око себе.

Боб је бдео над свима јер су људи морали да буду спасени. Успео је да их изведе на узвишени плато где није претила опасност од поплаве. Остало им је онда само да чекају да се вода повуче. То може дуго да траје али кад је неко ловац он се научи стрпљењу. Можда ће се појавити какав авион или хеликоптер, као што је предвиђено и уговором. Али у овој огромној џунгли ко ће пронаћи седам малих људи под великим дрветом.

Два дана су прошла. Подељене су дужности — неки су чували стражу а други су тражили храну. И тако су сви имали прилике да упознају прави живот ловаца и изглед џунгле.

Једног јутра будећи се доживели су изненађење — из воде су се помаљале животиње које су такође тражиле чврсту земљу: зебре са два лава и њиховим малима, жирафа са застрашеним мајмуном на леђима, и два бела неједнака рога носорога, каквог ни Боб још није видео.

Изгледало је да је четири метра дуг и два висок. Обично диваљ и снажан, дошао је и он, да поред других животиња уплашених и изненађених каприсом природе нађе уточиште. Сви су, и људи и животиње имали један заједнички циљ — да преживе ову поплаву.

Животиње су се држале близу воде јер су осећале људе, али је све одјекивало од крикова над којима је доминирала рика носорога. Животиње су стално излазиле ублатњеног крзна из воде на земљу, и опет се враћале у муљ зачуђене и уплашене што виде да их је толико на окупу. Сабијале су се и осматрале све, као и људи, готово свесне да се ово ретко догађа.

Око подне појавила су се и два окапија. Боб случајно примети како се „велики момак“ с пушком у руци шуња иза дрвећа и нишани једног. Већ му је прст био на обарачу кад се нађе поред њега и избаци му пушку из руке једним ударцем. А затим је једва имао времена да подигне руке и заштити лице од напада. После овог догађаја „велики момак“ се повуче у крај удаљен од осталих ловаца.

Како је вода почела полако да се повлачи животиње једна за другом кренуше ка својим легалима. Тло је било сувише расквашено да би се пошло у лов, а људи нису желели да још неко време проведу овде. Зато се сви спремише за повратак.

Успут петорица ловаца замолише Боба да им и идуће сезоне буде водич. Шести, „велики момак“, није ништа рекао, чак се није ни поздравио с њим.

Оставши сам Боб је размишљао о лову као о спорту у коме су се, као и у сваком другом, морала поштовати правила. И он се трудио да и сам а и други поред њега, буду фер „играчи“

УМЕСТО У ТОРБИ

У северним пределима Америке и у Канади често се могу у току зиме срести риболовци како се враћају кући са добрим ловом. Рибу уместо у торби носе преко рамена. На слици се види један срећни риболовац који лако носи смрзнуту рибу кући.

10.000 метара дубока...

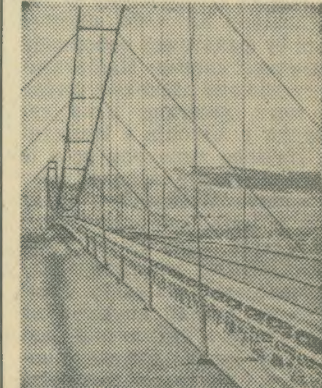
Амерички научници су прошле године објавили да ће на западној обали Мексика покушати да направе досада најдубљу бушотину. Са радовима на овом пројекту ускоро ће се почети а трајаће неколико година. Циљ научника је да направе бушотину дубоку 10.000 метара како би пробили тврди слој земље. Досад најдубља бушотина у чврстом тлу износи 7.560 метара.

Уз помоћ електронског мозга

Електронски мозак биће употребљен, како је изјавио канадски филолог Бесингер и за читање и одгонетање старих споменика, као што су на пример папируси из Мртвог мора.

Висећи мост за бескрајну траку

Да би скратили пут којим би се превозио грађевински материјал, неки амерички инжењери конструисали су висећи мост са бескрајном траком преко Снејк ривера у Америци. Мост дуг 280 метара разапет је између два челична торња од по 30 метара висине. За један час преко њега може да се пребаци 660 тона материјала. На том месту, на Снејк риверу, подићи ће се велика брана која ће повећати пловност реке и

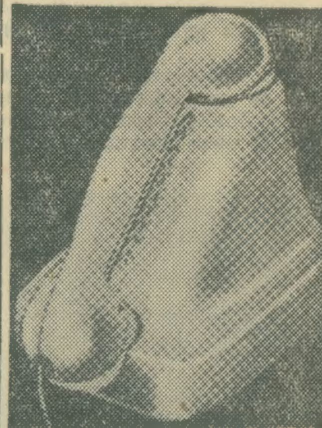
омогућити да се добију веће количине електричне енергије.

Најефикасније...

У Америци је недавно пронађено средство два пута ефикасније за гашење запаљеног бензина и уља од досад употребљаваних угушивача пламена. То је нови „пурпурни К пудер“, уствари ванредно иситњени прах калијумбикарбоната. Приликом експеримената угушена је ватра у запаљеном уљу за само 11 секунди а и дим се разишао после 16 секунди.

Бројеви на траци

Телефон са бројевима на траци, направљен у Западној Немачкој омогућује брже и сигурније добијање жељеног броја. Прст се стави на број

и трака повлачи на ниже, уместо да се као обично окреће бројчаник.

Заштита од мраза...

Џорџ Нелсон из Милвокија у САД патентирао је пронаалазак који ће воће потпуно заштитити од мраза а сунчевим зрацима допустити да допру до плодова и омогућити им сазревање. То су у ствари кесе од полиетилена дебеле само 0,012 см, са вентилима који допуштају циркулацију ваздуха.

Смртна казна за оног који пробуди из сна Калигулиног коња Инцинатуса. Непобедиви Еклипс донео је своме газди капетану О'Келију богатство од 15 милиона франака у злату. У трци спорости победник „претрчао" 16 километара за 24 часа! Коњи који су били нераздвојни пријатељи коза и мачака.

НЕПОБЕДИВИ КОЊИ И НАЈНЕОБИЧНИЈЕ КОЊСКЕ ТРКЕ

У античкој Грчкој су, кажу подаци, прве коњске трке одржане 2.375 година пре наше ере. Оне су се затим одржавале сваке четврте године при пуном месецу за време олимпијских игара. У најнеобичнијој трци званој „калпе" један учесник је јахао два коња и морао да прелази с једног на другог док су јурили у највећем галопу.

Римљани из доба царства били су фанатични поборници коњичког спорта. Најбогатији су држали раскошне штале са више десетина коња купљених у Арабији и Нумидији. Највећи хиподром који је до сада уопште саграђен имао је циркус Максимус у Риму који је могао да прими 385.000 гледалаца! Док су се Грци такмичили на коњским тркама искључиво за славу, Римљани су волели коцкање на хиподрому. Такмичења „кавалкада" су се одржавала ноћу око блештавих ломача, а Римљани су често приређивали трке касача „ауриге" у којима је једна колица вукло два до четири коња.

Римски император Калигула био је просто заљубљен у најбољег коња своје штале Инцинатуса. Доделио му је титулу конзула и саградио му раскошну шталу од мермера, мозаика и злата. Уочи дана кад је његов љубимац требало да трчи на хиподрому Калигула је захтевао да у шталама влада апсолутна тишина. Постојало је наређење да се сваки ко би случајно или намерно пробудио Инцинатуса осуди на смртну казну.

За време Нерона одржавале су се коњске трке без јахача. Да би се коњи подстакли на трчање стављане су им на леђа кугле начичкане ексерима.

Од средњег века па све до данас „обећана земља" за коњске трке остала је Велика Британија. Већ око 1125. године краљ Хенрих I увезао је прве арапске пастуве. Краљ Едвард III имао је дивне штале и смеле јахаче. Енглеска реч џокеј представља деформацију француске речи жакет која је означавала шталске момке у капутићима.

Прави зачетник савремених коњских трка био је енглески краљ Јакоб I Стјуарт који је 1605. године приредио коњске трке у Њумаркету. Са коњима се у то време необично поступало. Неколико дана пре трке њихови власници су их хранили печеним хлебом који су умакали у вино мускат, а неколико минута пре старта давали су им да пију топло сирће. Предак свих тркачких коња енглеске расе Дарли Арабијан, увезен је у Енглеску за време владе краљице Ане. Његов „син" Турпин био је неукротив пастув који је једном приликом са јахачем тешким 150 килограма, претрчао без хране и пића 60 километара.

Најчувенији пастув био је арапски коњ Годолфин Арабијан кога је туниски беј 1731. године поклонио Лују XV. Коњ је био тако зле нарави и неукротив да је за казну упрезан да вуче бурад за поливање париских улица. Енглез Крук који је становао у Паризу смиловао се на њега, купио га за 75 франака и послао у Лондон. Али и ту се Годолфин показао непокоран тако да га је његов власник препродао једном крчмару а овај лорду Годолфину по коме и носи име. Ни лорд као ни ранији власници, није га могао употребити за јахање и трке. Међутим, као приплодни пастув он је постао предак свих најбољих британских тркачких лоза. Неукротив целог живота пастув је волео једну мачку од које се никад није раздвајао.

Британски тркачки коњ Еклипс ождребљен је за време једног сунчевог помрачења 5. априла 1764. године по чему је и добио име. Необуздане природе он је уједао и ударио копитима. Када се већ помишљало да бесну животињу и бију, један ирски џокеј Саливен се понудио да га укроти. Он га је данима миловао и тихо му шапутао. Еклипс се заиста припитомио и почео да трчи. Трећег маја 1769. године однео је прву победу са џокејом Вајтингом у Епсому. Отада је увек стизао први а учествовао је у 21 трци. Противници су били толико огорчени да су неколико пута покушавали да га убију или отрују. Његов власник капетан О'Кели повукао га је непобеђеног са тркачке стазе, јер му је већ био донео зараду од преко 15 милиона франака у злату.

У Француској је у то време одржана једна од најнеобичнијих коњских трка: један племић се опкладио са двадесеторицом супарника да ће победити у „трци спорости". Не заустављајући коња и не силазећи на земљу он је у том необичном такмичењу заиста победио прешавши 16 километара за 24 часа.

Највећа француска трка коња је „гран при" а најчувенији је трчан 1924. год. Познати одгајивач коња Џејмс Хенеси држао је у то време аутсајдера „Тејк Мај Типа" који за две године учествовања на тркама није ниједанпут победио. Сјајни џокеј Ценингс коме се коњ допао замолио је Хенесија за дозволу да га појаше на гран прију. Његов предлог је изазвао запрепашћење али је власник ипак пристао. Још веће је било изненађење када је у финишу сигурно тукао фаворита Бирибија и донео 633 франка свакоме које је на њега уплатио десет. У тој трци Тејк Мај Тип је поставио и рекорд који ни до данас није превазиђен — претрчао је стазу за 3 минута и десет секунди.

Није редак случај да најбољи пунокрвни тркачки коњи заволе другу животињу. Тако се најбољи француски пастув из 1894. године Бестман никада није одвајао од једне мачкице коју су му морали довести и на старт да би кренуо. Недавно је славна кобила Тахити постала нераздвојна дружбеница козе Бланшет која је живела увек поред ње у штали. Када је коза сломила ногу Тахити није хтела да трчи а кад је Бланшет прездравила ова је надмоћно победила већ у првој трци.

ПОЛА БИЦИКЛ ПОЛА САОНИЦЕ

Бицикл за вожњу по снегу пронађен је 1914. године у Гринделвалду, где се и данас највише виђа. Направљен је од дрвета, а има управљач којим може да се мења смер.

Када је пронађен био је права сензација за све посе-

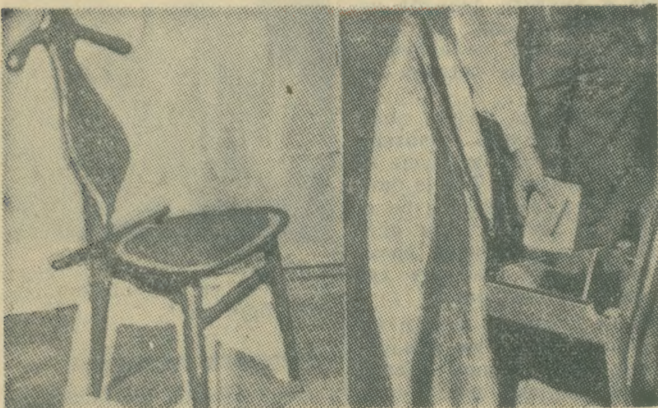

тиоце бање. Убрзо после првог примерка начињено је још 17.000 комада у Гринделвалду одакле су слати за Америку и Нови Зеланд. Сличан је бициклу из прошлог столећа. Као и сваки обичан бицикл и овај се ставља у погон на тај начин што се возач ногом одупре о земљу. Тада се клиже на својим глатким основама врло сигурно. Већи део бицикла израђује се ручно. На доњој страни клизаљке налазе се металне шине. Део који се клиже по снегу подешен је више по угледу на шличуге, него на саонице како би се возило боље одржало на мокром снегу.

ПОПИС МРАВА

У многим европским земљама црвени мрави налазе се под заштитом закона јер су они незамењиви у биолошкој борби с многим пољопривредним штеточинама. Да би избројали „војску" ових корисних инсеката, у Италији су недавно извршили попис мравињака. Утврђено је да само у италијанским Алпима има око милион мравињака у којима живи до 300 милијарди мрава — радника. За 200 дана — толико траје период активности у току једне године — ова војска мрава може да уништи 15.000 разних штетних инсеката.

Око 100 литара црвених мрава било је пребачено из Алпа на југ Италије. После аклиматизације мрави су ступили у борбу с гусеницама, термитима и другим штеточинама. О овом пресељењу мрава писали су сви листови.

СТОЛИЦА — ВЕШАЛИЦА

Дански произвођачи намештаја су познати по свом смислу за прављење необичних ствари. Њихова последња креација је столица од трешњевог и тиковог дрвета која, кад се расклопи, може да послужи као права вешалица за мушко одело. Капут се постави на наслон, панталоне на подигнуто седиште а у простор испод седишта могу се оставити разне ситнице.

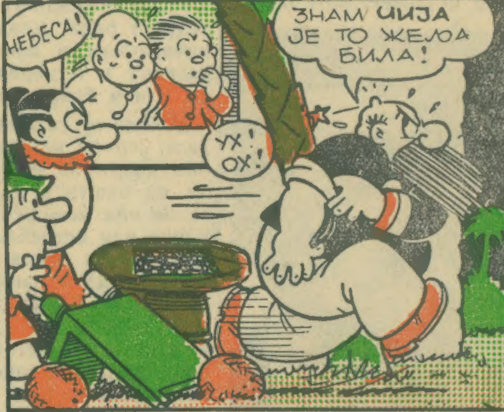

Да ли знате?

ЗА ХЛАЂЕЊЕ ПИЛОТА

Пилоти извесних авиона носе специјална одела, херметички затворена, која их штите од промена атмосферског притиска за време лета. Одела су спојена са системом за хлађење који се налази у самом авиону. На земљи, у Калифорнији где влада пустињска клима, ово

одело постаје права „кутија за презнојавање“. Због тога је направљен портабл уређај за ваздушно хлађење који омогућује циркулацију ваздуха у херметички затвореном оделу.

Највећа сунчева пега

Астрономи у Немачкој успели су да открију досад највећу сунчану пегу. На опсерваторији у Горњој Баварској у току јануара откривена је сунчева пега чија површина износи 200.000 квадратних километара.

Побеђена бука?

Недавно је у Немачкој испробан нови „безвучни свод“ у тунелима кроз које пролазе возови. Нова инсталација угушује буку, односно смањује јачину звука на пола а трајање еха на две трећине. Упијање звука се постиже помоћу плочица од специјалног сукна придржаваних помоћу шина-подупирача на таваници. Плочице су уствари од алуминијума али препокривене црном материјом што при електричном осветљењу остав ља пријатан утисак.

Овај нови начин утишавања буке може да се користи и у локалима, а показао се као добар и за школске учионице. Такође је подесан за творнице, покривене басене, сале за рад, ходнике вишеспратница. Боја плочица се увек може прилагодити боји просторије. Уграђивање ових плочица не захтева никакву нарочиту конструкцију плафона, јер се оне могу поставити на отворима за вентилирање и на другим погодним местима.

Акваријум у ципели

Можда ће се идућег лета у неким крајевима света појавити и купачице са акваријумом у сандали. Један амерички проналазач напра-

вио је сандале од пластичне масе испуњене прозирном течношћу у којој се налази шарени шљунак и рибица од пластичне масе. Приликом хода изгледа као да рибица плива изнад шљунка.

Кофер на склапање

Кад се овај кофер од лаког платна, направљен у Енглеској, склопи, подсећа на ташну. Његове бочне стране се при склапању савију унутра а при склапању извуку и закаче штипаљкама које да-

ју чврстину ивицама. Кад се кофер лепо савије може се носити у ташни јер није тежи од 2,5 кг што зависи и од његове величине.

Нове пластичне материје у Немачкој

У области петро-хемије лабораторијска истраживања су омогућила усавршавање нових производа — како пластичних материја тако и синтетичког каучука — од којих су неки већ нашли примену у индустрији. Од њих су сада најпознатији „Вестолен А“ (политен под ниским притиском) и „Вестолен П“ (полипрофил изотактичан), који су произведени у великим количинама.

Пошто добро упија неутроне „вестолен“ се употребљава за изградњу реактора, бродова и авиона на атомски погон. Поред тога „вестолен“ је наишао на примену у индустрији аутомобила нарочито за производњу волана, украса на точковима као и савитљивих цеви отпорних на топлоту.

Што се тиче синтетичког каучука, испитивања вршена са полибитадиеном су показала велики успех тако да се од 1963. предвиђа годишња производња за око 20.000 тона. Други синтетички каучук, полизопрен, има исту молекуларну конституцију као и природни.

Још један тип синтетичког каучука, назван „каучук АП“, је врло економична материја, отпорна на топлоту, непогоде, као и на киселине и растворе. Нарочито интересантни резултати су добијени од „додеканолактама“ за производњу „полиамида 12“ чија су својства боља и од перлона и рилсана.

Давање инјекције пиштољем

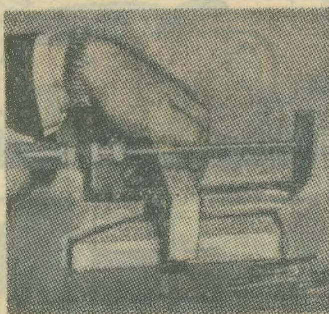
Млада тигрица „Бета“ становник је зоолошког врта у Копенхагену. Мада лепа и гипка, слабо је напредовала. Да би је ојачали ветеринари су решили да јој даду извесну количину витамина. Али на који начин? Један ветеринар је дошао на идеју да начини нарочити пиштољ који уместо метка избацује инјекциону иглу право у тело животиње, а игла после аутоматски испада. Када је „Бета“ примила прву инјекцију није се ни помакла с места, па је то настављено, тако да се сада већ лепо опоравила.

Уз помоћ падобрана

Новозеландски војници који се налазе у џунгли добијаће недељом за ручак ћурке допремљене падобранима.

Један уместо седам комада

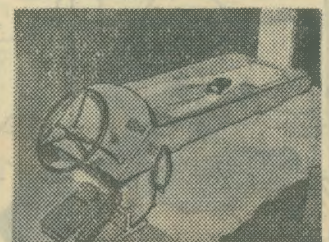
У Западној Немачкој се може купити врло практичан комплет разних алатки које

се у ствари садрже у једном јединном комаду. Ту су чекић, тестера за дрво и метал, три одвртача, шило и клешта за вађење ексера. Замена делова се врши веома лако.

За обуку возача

Машина-тренер за будуће возаче преноси све команде које возач изводи — на мали аутомобил који се креће пред

њим на столу по бескрајној траци. Ту се може вежбати вожња на друму и у граду, окретање, кочење и паралелно паркирање.

НОВИ МЕТОД УЗИМАЊА ОТИСАКА ПРСТИЈУ

Бил Декер из Тексаса пронашао је нови начин узимања отисака прстију — без мастила и папира и без при-

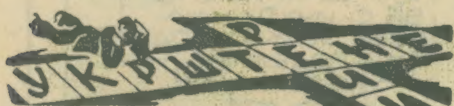
тиска прста. Апарат који је он конструисао користи оптичку технику помоћу које се на екран пројектује увећан отисак прста за непосредно посматрање или сликање. Ова пројекција се врши директно са прста.

Печурке испод мора

У току Међународне геофизичке године два немачка брода — „Антон Дорн“ и „Гаус“ — обишла су многе поларне области а резултати са тих путовања недавно су објављени. Ова океанографска истраживања су, поред осталог, показала да печурке могу да живе и у океанима и то на дубини већој од 4.000 метара. На још већим дубинама оне су биле све ређе.

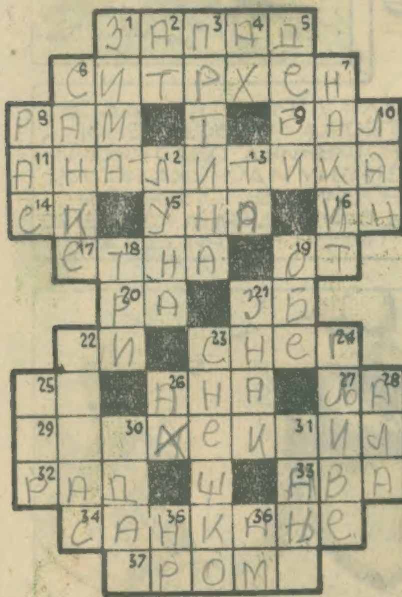
Нов начин загревања воде

У једном хотелу у Перпињану у Француској уведено је загревање воде за све потребе па и централно грејање помоћу сунчане енергије.

Водоравно: 1) страна света; 6) марка аутомобила; 8) оквир; 9) игранка; 11) део математике; 14) скраћеница за спорт клуб; 15) десна притока Саве; 16) притока Дунава у Аустрији; 17) вулкан на Сицилији; 19) брдо у Швајцарској; 20) хемијски знак за радијум; 21) два сугласника; 22) слово француске азбуке; 23) зимска падавина; 25) иницијали аутора „Травничке хронике“; 26) покрајина на Сицилији; 27) два слова; 29) зрно, метак; 32) посао; 33) страно женско име; 34) врста забаве на снегу; 37) осмина ноте.

Усправно: 1) једно годишње доба; 2) коњ; 3) угажена стаза у снегу; 4) узвик; 5) прво јавно иступање; 6) врста возила за снег; 7) украс; 8) стара српска престоница; 10) индустријаска биљка; 12) Месец (латински); 13) показна заменица; 18) једноцифрен број; 19) и једна и друга; 21) обележје; 22) хрватски сликар (1821—1858); 23) човек од снега; 24) печурке; 25) град у Белгији; 26) узвик; 28) аждаја; 30) хрватски композитор; 31) руско женско име; 35) скраћеница за народну републику; 36) коњски прибор.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

Водоравно: 1) ру; 3) Ладо; 5) панама; 7) Буковина; 9) ето; 10) шиб; 11) се; 12) Уб; 14) та; 15) Равена; 18) бара; 19) салата; 21) бе; 22) ат; 23) ро; 25) Еда; 27) мед; 28) заменица; 31) Мароко; 32) Нови; 33) со.

Усправно: 1) рано; 2) удав; 3) лако; 4) Омиш; 5) путер; 6) Анита; 7) бес; 8) ада; 12) увала; 13) Берат; 16) аба; 17) Нат; 19) седам; 20) Арецо; 21) без; 24) ода; 26) Аман; 27) Мики; 29) Ерос; 30) ново.

ДЕДИНЕ ВЕШТИНЕ

Чаша која је нестала

На сто ставите један динар и чашом га поклопите. Чашу прекријте листом мало дебље хартије и формирајте га да добије облик чаше. Затим подигните хартију заједно са чашом да бисте показали да је динар још на свом месту. Приликом овога спустите неприметно чашу на колена ако седите, или у неку фиоку испред вас. После тога вратите саму хартију која има облик чаше на раније место изнад динара. Ударом песнице, спљоштите хартију и подигните је заједно са динаром. Гледаоци ће имати утисак да је наједном чаша ишчезла.

Саонице

Пошто има изгледа да ћете се и ове године санкати, доносимо вам упутство и цртеже како да сами направите саонице. То није тежак посао али захтева мало пажње и стрпљења.

Потребне су вам две дрвене шипке савијене на једном крају, најбоље од буковог дрвета јер се оно лако савија кад се загреје над паром. Шипке спојте дашчицама које ћете за њих и зашрафити. После тога вам једино остаје да легнете потрбушке на санке, кад нађете низбрдицу са снегом, а затим... не заборавите да су вам врхови стопала једина кочница.

Ко би рекао на први поглед

Дајемо вам ова три цртежа која су на први поглед потпуно различита. Међутим, они имају и нечег заједничког. Загледајте их пажљиво, па онда реците шта им је то заједничко. Ако не знате дајемо вам одговор.

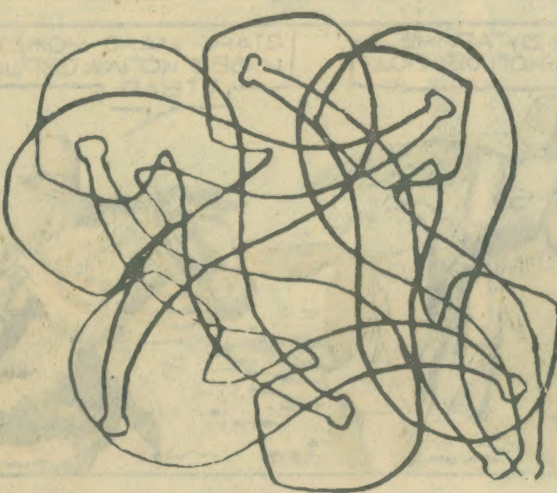
(Ова три цртежа нацртана су са по 15 правих линија и са два круга)

Чик погоди

1. Који ватрогасац носи највећу капу?
2. Шта чине Јапанци кад се оклизну на кору од банане?
3. Ко је јачи од једног вола?

Одговор: 1. Онај који има највећу главу; 2. клизају се; 3. два вола.

УВОЈЦИ ДИМА

Ова необична композиција линија не представља ништа друго до измешане луле. Да ли можете открити, већ на први поглед, колико ту има лула?

Решење: има их осам.

... имена река Нила, Инда, Меандра и многих других позната су нам у непромењеном облику близу 3.000 година. Исто толико су стара имена Олимпа и Иде, Атласа у Африци и Кавказа на граници Азије и Европе.

... од једног килограма најфиније опране вуне мерино оваца може се испрести нит дуга 125 километара.

... познатих врста птица има око 12.000; отприлике половину

од овог броја чине птице-певачице.

... на својим многобројним путовањима Доситеј Обрадовић се издржавао дајући деци часове, нарочито из језика. Доситеј је знао латински, старогрчки и новогрчки, руски, немачки, италијански, француски, енглески, румунски и албански.

... најстарији приказ каљења челика у европској литератури налази се у Хомеровој „Одисеји“.

... слоница, медведица и мајмуница ударе своје младунче

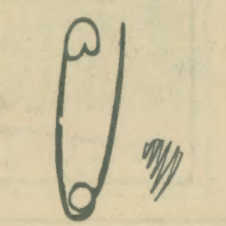

да би га натерале на ред кад оно погреши.

... морска птица фрегата кад се нађе на земљи осуђена је на смрт јер са земље не може да полети нити да се успне на неки предмет с кога би могла полетети.

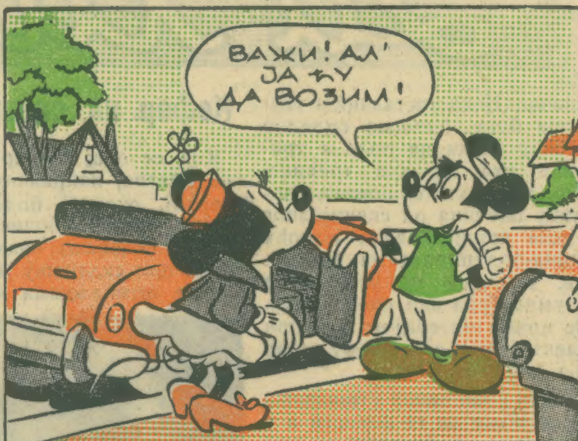
... чувени анатом Гален из другог века пре наше ере тврдио је да човек има мале уши да би могао метнути капу на главу.

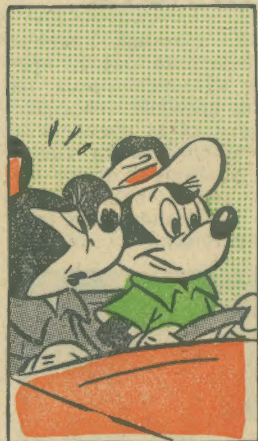
... за „зихернадлу“ страну реч, поједини наши крајеви имају своје називе: спуцаница (околина Титовог Ужица), спучаљка (Колашин), закучаљка (Васојевићи), скопчаница (Крагујевац).

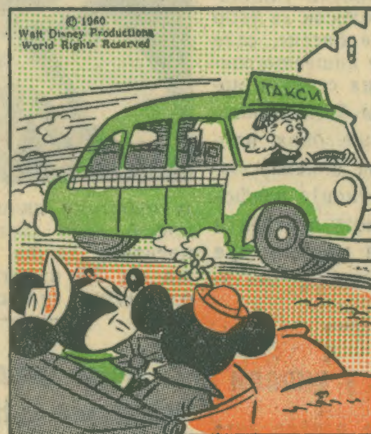

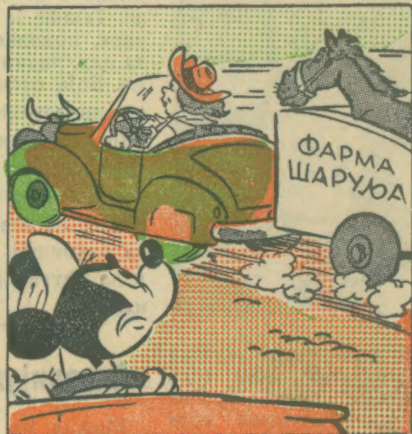

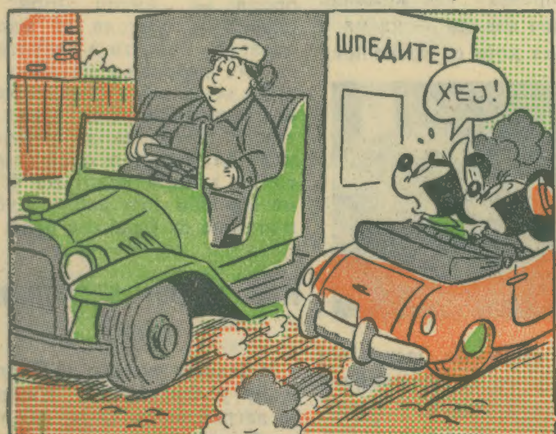

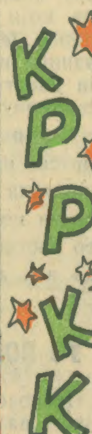

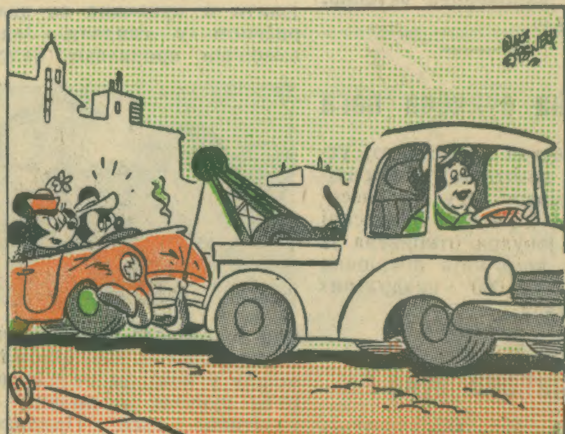

Одговорни уредник Стојиљко Стојиљковић Београд Македонска 31. — Издаје и штампа „Политика" штампарско издавачко предузеће Београд, Македонска 31. Текући рачун број 101-707/1-82. Поштански фах 124. Претплата за нашу земљу: годишња 900 полугодишња 450; за иностранство: годишња 1.200, полугод. 600 дин. Рукописи се не враћају.